

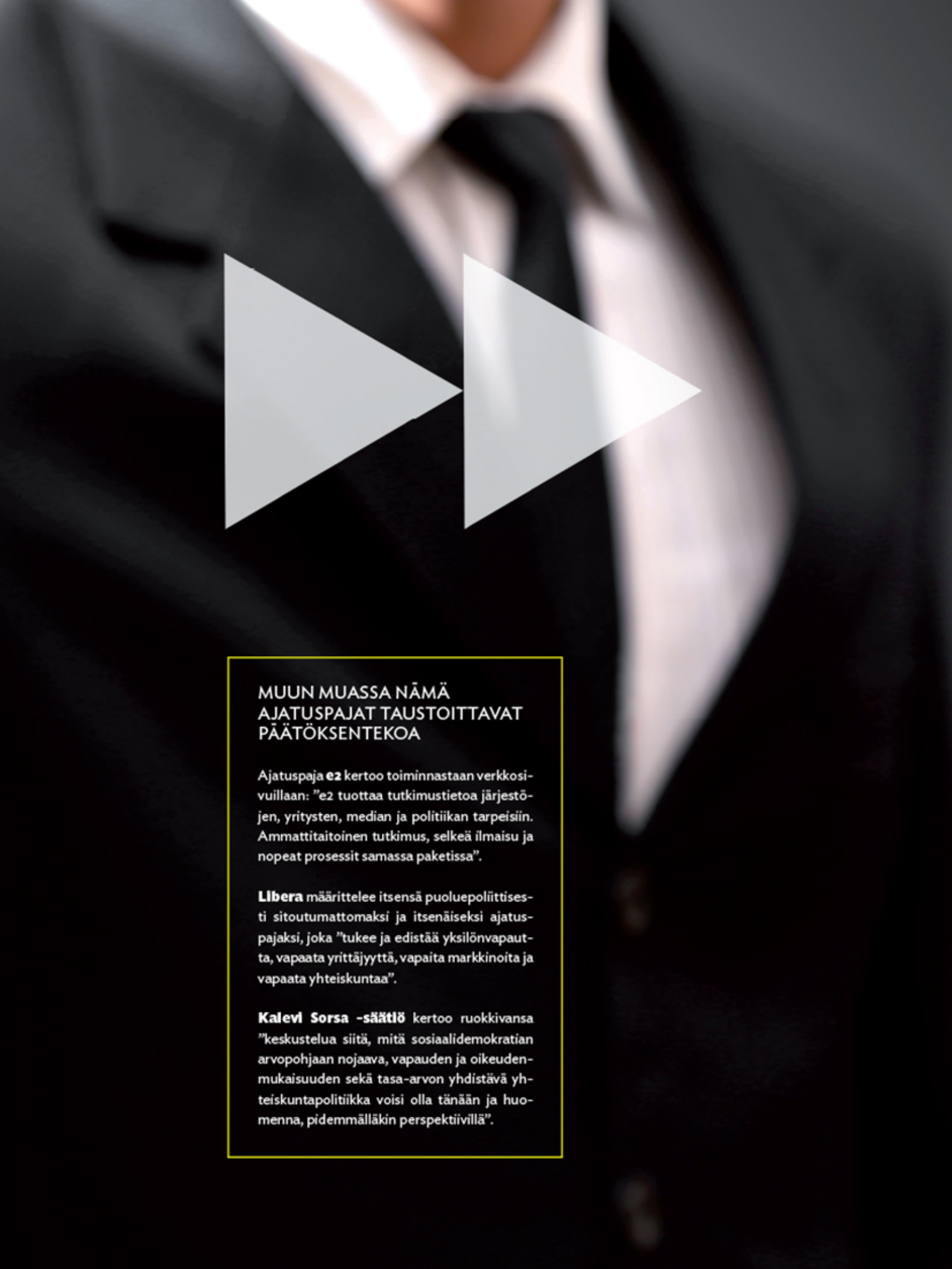
Sairaalakokousten
syövereissä

Otetaan
alkoholinkäyttö
puheeksi

Pahan päivän
varalle on
syytä varautua

Kiikarissa alueiden Suomi 2040:

**MUUTOSTA LUVASSA
– mutta mihin suuntaan?**

MUUN MUASSA NÄMÄ AJATUSPAJAT TAUSTOITTAVAT PÄÄTÖKSENTEKOA

Ajatuspaja **e2** kertoo toiminnastaan verkkosivullaan: "e2 tuottaa tutkimustietoa järjestöjen, yritysten, median ja politiikan tarpeisiin. Ammattitaitoinen tutkimus, selkeä ilmaisu ja nopeat prosessit samassa paketissa".

Libera määrittelee itsensä puoluepoliittisesti sitoutumattomaksi ja itsenäiseksi ajatuspajaksi, joka "tukee ja edistää yksilönvapautta, vapaata yrittäjyyttä, vapaita markkinoita ja vapaata yhteiskuntaa".

Kalevi Sorsa -säätiö kertoo ruokkivansa "keskustelua siitä, mitä sosiaalidemokratian arvopohjaan nojaava, vapauden ja oikeudenmukaisuuden sekä tasa-arvon yhdistävä yhteiskuntapolitiikka voisi olla tänään ja huomenna, pidemmälläkin perspektiivillä".

Politiikan uskottavuus. Kaupungistuminen. Ilmastonmuutos. Isoja ilmiöitä, jotka muuttavat maailmaa ja Suomea.

Polemiikki kysyi ajatuspajojen näkemys-
myksiä siitä, millainen Suomi meillä
on 2040-luvulla – ja mistä se saa lei-
pänsä. Miltä näyttää maakuntien ja
niiden asukkaiden tulevaisuus?

Sähköpostitse käytyyn keskusteluun osal-
listuivat ajatuspaja e2:n johtaja **Karina Jutila**,
Liberan toiminnanjohtaja **Mikko Kiesiläinen**
ja Kalevi Sorsa -säätiössä toiminnanjohtajana
pitkään työskennellyt **Mikko Majander**, joka
on tänä syksynä siirtynyt ajatuspaja Magman
tutkijaksi ja analyytikoksi.

Nämä ja useat muut ajatuspajat – kuten
Magma ja Demos – ovat viime vuosina tuoneet
politiikkaa ja yhteiskuntaa koskevaan keskus-
teluun uusia avauksia niin demokratiasta kuin
politiikan kulttuurista, biotaloudesta ja talous-
politiikasta laajemmin, sosiaaliturvan uusis-
ta malleista tai vaikkapa kaupungistumisesta.

Millainen alueiden ja maakuntien Suomi
meillä on 2040-luvulla?

Liberan Mikko Kiesiläinen avaa e-mail-
keskustelun nopeimpana ja tiivistää lyhyeen
oleellisen. Hänen mukaansa alueita ja maa-
kuntia muovaa uusiksi edelleen vahva kau-
pungistuminen. Se on myös seuraavien vuosi-
kymmenten globaali megatrendi, joka ei säästä
Suomeakaan.

- Seuraavan parinkymmenen vuoden aika-
na muuttoliike kaupunkeihin tulee jatkumaan
voimakkaana. Väestö ja työpaikat tulee keskit-
tymään entistä enemmän Suomen kymmeneen
suurimpaan kaupunkiin, Kiesiläinen ennakoi.

Hän sanoo, ettei kehityssuuntaa kannata
yrittää edes vastustaa.

- Kysymys on, miten tähän kehityskulkuun
tulisi politiikan keinoin sopeutua. Suomi käyt-
tää tällä hetkellä miljardeja kaupungistumisen
jarruttamiseen. Kannettu vesi ei kaivossa py-
sy. Tämä politiikka pitäisi lopettaa, hän sanoo.

Noin 5,5 miljoonan asukkaan Suomi on
Kiesiläisen mukaan sen verran pieni maa, ettei
kuntien ja valtiovallan väliin tarvita kolmatta
itsehallinnollista yksikköä eli maakuntia.

- Toivon että maakuntauudistus kuopa-
taan tarpeettomana. Suomen tulisi toteuttaa
kuntauudistus, jossa kuntakenttää uudiste-
taan siten, että kunnat muodostavat yhtenäi-
siä työssäkäyntialueita. Näitä yhtenäisiä työs-
säkäyntialueita eli seutukuntia on Suomessa
noin 70.

Kiesiläinen arvioi, että ne elinkeinot jotka
säilyvät maaseudulla tai "alueilla", ovat 20–30
vuoden päästä vähemmän tukiriippuvaisia
kuin nyt.

- Ikääntyvän väestön ja heikkenevän huol-
tosuhteen vuoksi valtiolla ei ole mahdolli-
suuksia ylläpitää nykyisen kaltaista tukiriip-
puvaista elinkeinorakennetta ympäri Suomea.
Aluetukia ja maataloustukia tullaan tulevina
vuosikymmeninä vähentämään.

Mikko Kiesiläinen ei näe kaupungistumis-
ta ilmiönä, josta pitäisi olla erityisen iloinen tai
surullinen.

- Ihmiset muuttavat sinne missä heidän
on hyvä elää ja yrittää. Varmasti jotkut surevat
jonkun tutun kirkonkylän raitin hiljentymistä
ja toiset taas ilahtuvat uusista palveluista, jot-
ka kasvava kaupunki pystyy tarjoamaan asuk-
kailleen, hän toteaa pragmaattisesti.

jatkua >

Ihmiset muuttavat sinne, missä heidän on hyvä elää ja yrittää. Jotkut surevat jonkun tutun kylänraitin hiljentymistä, toiset taas ilahtuvat uusista palveluista, joita kaupunki pystyy tarjoamaan.

- Mikko Kiesiläinen

Ajatuspaja e2:n Karina Jutila katsoo tulevaisuutta toisin. Alueiden Suomen suurin kysymys ei ole hänen mukaansa kaupungistuminen, vaan ilmastonmuutos.

- Sen seurauksena puhdas ilma, vesi ja maaperä nostavat arvoaan. Kukaan ei pärjää ilman niitä missään, Jutila korostaa.

Hänen mukaansa ilmastonmuutos seurauksineen nostaa maakuntien merkitystä, koska luonnonvarojen vastuullinen hyödyntäminen edellyttää osaamista ja työvoimaa eri puolilla Suomea.

- Kyse on metsä- ja peltobiomassan sekä vesivarojen kestävästä käytöstä: siis ruuan-tuotanto, energiajärjestelmä, vesihuolto ja uusiutuvat kulutustavarat, kuten pakkaukset ja vaatteet. Niissä realisoituu maaseudun ja kaupunkien yhteistyö.

Kyse on Jutilan mukaan monialaisesta, sektorirajat ylittävästä osaamisesta, tuotantotapojen ja kulutuskäyttötymisen muutoksesta, joka näkyy myös nykyisten vastakainasettelujen laantumisenä.

- Eri puolilla maata kaupungeissa ja niiden ympärillä maaseudulla asuvat näkevät toistensa tekemisen arvon vähintäänkin yhtä hyvin kuin nykyisin. Kriisit ovat avanneet silmiä, hän arvioi.

Myös luontomatkaillen merkitys nousee kaupungistumisen ja ilmastonmuutoksen seurauksena – tämä ei Karina Jutilan mukaan koske vain Lappia, Kainuuta tai Saimaan aluetta, vaan koko Suomea.

- Maailman mittakaavassa Suomi on ainutlaatuinen sekä puhtaan, vihreän ja sinisen luonnon että hiljaisuuden osalta. Niiden arvo tulee nousemaan kriisien maailmassa.

Jutila korostaa, että menestys vaatii ylisukupolvista vastuuta ja toisaalta myös palvelukokonaisuuksien kehittämistä.

- Tämä on iso mahdollisuus alueille, maakunnille ja myös suomalaisille kaupungeille. Maailman metropolien rinnalla vihreät veden ääressä olevat kaupungit ovat keitaita, Jutila kiteyttää.

Hänen mukaansa vaikeammin ratkais-

tava asia on kaivosteollisuus, joka senkin sijaitsee maakuntien Suomessa.

- Miten esimerkiksi teknologisen kehityksen edellyttämiä raaka-aineita (akkuteollisuus) voidaan kestävästi tuottaa vaarantamatta luontoarvoja?

Jutila kaipaa keskustelua aiheesta – ja riskien ymmärtämistä ennen kuin tehdään päätöksiä.

Jutila korostaa, että ilmastonmuutoksen torjunta kannattaa nähdä paitsi raskaana velvollisuutena myös kannustavana tulevaisuustekijänä.

Mikko Majander muistuttaa, että näkymä runsaan parin kymmenen vuoden päähän merkitsee ihmisiässä noin yhtä sukupolvea.

- Demografisesti se ei merkitse enää huoltosuhteen kiihtyvää kurjistumista, vaan loppupäästä jo asetelman tasoittumista luonnollisen poistuman myötä. Kun ajattelee Suomen kuntien ja alueiden ikärakenteita, niin jo tälläkin on aika tavalla merkitystä, Majander summaa.

Toivoo tuovat siis uudet sukupolvet.

- Sukupolvessa ehtii moninkertaistua digitaaliseen maailmaan ja sen edellyttämiin taitoihin luonnostaan kasvava ja sopeutuva väestö – ainakin jos pidämme huolta vahvuutemme kivijalasta, kattavasta ja laadukkaasta koulutuksesta.

Majander arvioi, että tulevaisuuden ansaintalogiikat ovat yksilötasoa myöten moninaisemmat kuin osaamme tällä hetkellä ajatella.

Majander uskoo, että palvelusektorinkin avautuvat entistä enemmän rajat ylittävälle kilpailulle.

- Palvelevaan puhelimeen voidaan vastata yhtä hyvin Pielisen kuin Suomenlahden takaa – tai Bangaloresta. Verojen keruu perinteisen infrastruktuurin ja huoltovaltion ylläpitämiseksi tuskin käy helpommaksi, saati yksinkertaisemmaksi.

Mitä tämä sitten tarkoittaa Suomen aluekehitykselle?

- Tulevaisuus syntyy tunnetusti siellä, mihin nuoret naiset muuttavat, ja tässä kilpailussa kaupunkikeskittymät taitavat olla ylivoimaisia. Pääkaupunkiseudun imu ja suhteellinen osuus koko väestöstä painottuu entisestään, Majander tiivistää.

Hänen mukaansa isossa roolissa ovat kaupunkiverkostot: Helsinki ja Tallinna kehittyvät "kaksoiskaupungin" suuntaan ilman meren alittavaa tunneliakin, ja nopeat raide- ja tietoliikenneyhteydet integroivat Tamperetta ja Turkuja yhdeksi työssäkäyntialueeksi.

Majander ennakoii, että länsirannikon tuotantoklustereilla on kaikki mahdollisuudet menestyä.

- Meri aukeaa rannikolta maailman ääriin asti. Jalostusasteen ja tuotekehittelyn on pysyttävä korkeana, sillä bulkin välittämisestä ei Suomeen jää riittävästi lisäarvoa.

Sisä-Suomen pärjäämistä tukee metsä, jonka innovaatiokyky ei Majanderin mukaan ole – satojen vuosien jälkeenkään – tullut tiensä päähän.

- Maataloudesta ei ole jatkossakaan "koko maan" asuttajaksi, vaikka ilmastonmuutoksen vaikutuksista on vaikea sen osalta ennustaa suuntaa tai toiseen. Matkailussa on pohjoisen lisäksi paljon potentiaalia järvi-Suomeen

ja kulttuuria omaaviin kaupunkeihin.

Mikko Majander painottaa, että kansainvälisesti kilpailevaa tiedepolitiikkaa ei kannata tehdä kotimaisen aluepolitiikan ehdoilla.

- Mutta alueelliset keskuskeskukset eivät ku-koista ilman henkisesti vireää ilmapiiriä, joissa korkeammilla koulutusasteilla on keskeinen merkitys..

Majanderin mukaan kaupungistumisnäkymät eivät ole uhkakuva kuin pienyhteisönostalgian vaalimisen näkökulmasta.

- Kenties kestävän kehityksen edellyttämät ratkaisutkin on parhaiten löydettävissä ja toteutettavissa urbanisaatiota fiksusti kehittämällä. Päämääränä ei tietenkään ole viiden miljoonan ihmisen megalopoli.

Majanderin mielestä "koko Suomen" asuttuna pitäminen tarkoittaa 2040-luvulla sitä, että maassa on eri puolilla elinvoimaisia keskuksia - ja mitä useampia, sen parempi.

Entä mitä tarkoittaa 2040-luvulla "aluepolitiikka"?

- Sanojen merkitykset muuttuvat hitaasti. Luultavasti sanan "aluepolitiikan" sisältö on hyvin samanlainen kuin nykyäänkin, mutta sen merkitys on luultavasti paljon pienempi kuin mitä se on tänä päivänä, Liberaan Mikko Kiesiläinen ennustaa.

Hän arvioi, että perinteiselle "siltarumpupolitiikalle" ei ole enää 2020-luvulla mahdollista allokoida yhtä paljon pelimerkkejä kuin aiemmin paremman huoltosuhteen aikoina.

- Kun rahaa on vähemmän jaettava-

na, niin perinteisen aluepolitiikan merkitys väistämättä hupenee samalla.

Kiesiläisen mukaan alueiden eriytyminen jatkuu ja voimistuu. Sen seurauksena keskitetyt ratkaisut sopivat entistä harvemmin kaikille samanlaisena.

- Ensimmäisten joukossa tämä tulee koskemaan työmarkkinoita. Toimialakohdattaiset palkkaratkaisut joilla haetaan samaa palkkakehitystä koko maan alueella, eivät toimi.

Hänen mukaansa myös julkisen sektorin palveluiden kohdalla nähdään jatkossa enemmän erilaisia ratkaisuja eri alueilla.

- Erityisesti hoivassa ja opetuksessa tul- laan näkemään teknologian mahdollistamia uusia ratkaisuja.

Karina Jutla puolestaan uskoo, että kielteisesti latautunut aluepolitiikka-käsite jää 2020-luvulla pois käytöstä.

- Tilalle tulee erilaisten alueiden - sekä kaupunkien että maaseudun - elinvoiman kehittäminen. Valtion rooli on jatkossakin vahva muun muassa liikenneinfran kehittämisessä sekä koulutuksessa ja tutkimuksessa.

Julkisten resurssien suuntaamisessa otetaan Jutlan mukaan kuitenkin huomioon alueiden luontaiset elinvoimatekijät, muun muassa osaamisklusterit ja väestökehitys.

Karina Jutla näkee, että elinvoimapolitiikalla on 2040-luvulla vahva legitimiteetti, joka nojaa suomalaisten paikkasidonnaisiin identiteetteihin - lapsuuden tai suvun kotiseudulla tai vapaa-ajanviettopaikkakun-

nalla on tärkeä arvo suomalaisille.

- Suomen nähdään olevan osien- sa summa, Jutla tiivistää.

Mikko Majander arvioi, että tulevina vuosikymmeninä aluepolitiikkaa

määrittää se, kuinka toteutuvat aluekeskus- ten omaehtoinen elinvoima ja dynaamisuus.

- Valtion toimesta niille kannattaa jatkossakin luoda edellytyksiä. Esimerkiksi sekä fyysisen että tietoliikenteen infrastruktuurista tulee pitää huolta, oli sen toteuttamiskeino sitten millainen public-private-partnership hyvänsä.

Henkisten resurssien jaossa tarvitaan Majanderin mukaan myös alueellista näkökulmaa, esimerkiksi koulutus- ja kulttuuri- palveluissa.

- Pelkkä markkinaehtoisuus ei riitä lähestymistavaksi, hän korostaa.

Majander muistuttaa, että alueiden eriytyminen ja eriarvoistuminen on totta jo nyt, eikä tulevaisuus muuta asetelmaa tasaisemmaksi.

- Kansalaisten peruspalvelujen turvaaminen edellyttää kyllä jonkinlaista normitusta, mutta sen kattavuus, taso ja järjestämisen tavat ovat 2040-luvulla kuten nykyäänkin poliittisen kamppailun kenttää.

Entä demokratia 2040-luvulla? Käydäänkö eduskunta-, kunta- ja mahdollisiin maakuntavaaleihin samoin kuin nyt?

Karina Jutla uskoo, että vaalijärjestelmän uudistaminen on hidasta, vaikka epäkohdista oltaisiin yksimielisiä.

- Siksi arvioin, että vaalit toteutetaan nykyisellään myös parin vuosikymmenen kulluttua lisätynä siis suorilla maakuntavaaleilla. Vaalien yhdistämisessä on edetty eli eduskunta-, maakunta- ja kuntavaalit järjestetään neljän vuoden välein samana vaalipäivänä.

Jutla ennakoii, että myös vaalidemokratian ohella 2040-luvulle tullessa on kehitetty muita osallistumisen tapoja, muun muassa kansalaispaneelleja poliittisen valmistelun tueksi sekä selkeissä politiikkaky- symyksissä kansanäänestyksiä.

Jutla ennustaa, että 2040-luvulla Suomessa on edelleen varsin pienet luokkaerot.

- Hyvä kansallinen itsetunto, yhteenkuuluvuus ja keskinäinen luottamus ovat yhteis-

Ilmastomuutos seurauksineen nostaa maakuntien merkitystä, koska luonnonvarojen vastuullinen käyttö edellyttää osaamista ja työvoimaa eri puolilla Suomea.

- Karina Jutla

kunnan kantavia tekijöitä, eivätkä ne ole risiiridassa kansainvälisen vastuun kanssa.

Jutila visioi, että 2020-luvulla aloitettu demokratiataitojen vahvistaminen peruskoulussa onnistui ja näkyy 2040-luvulla aikuisväestön aktiivisuutena.

- Puolueet ovat kehittäneet merkittävästi toimintaansa ja karsineet byrokraattisia järjestökäytäntöjä. Poliittikka on entistä vahvemmin eri sukupuolten ja sukupolvien yhteistyötä.

Mikko Majander ei ole yhtä optimistinen. - Edustuksellisen demokratian ahdinko syvenee sitä mukaa, kun välittävät mekanismit päätöksenteon tai päättävän eliitin ja kansalaisten väliltä heikkenevät. Tämä on näkynyt erityisesti perinteisten puolueiden ja median käymistilassa, eivätkä ne 2040-luvulla ole senkään näköisiä kuin tänä päivänä.

Majanderin mukaan demokratian tulevaisuuden avainkysymys on, kuinka julkisen vallan käyttö onnistuu jatkossa hakemaan oikeutuksensa eli legitimitettinsä.

- Maailmalla on jo trendin omaisia merkkejä siitä, että puolueet eivät nosta poliittisia johtajia, vaan poliittiset liikkeet syntyvät karismaattisen henkilön ympärille. Ja kuitenkin kansalaisten luottamusta nauttivat instituutiot ovat jatkossakin toimivan demokratian tae.

Majander sanoo, että suoran vaikuttamisen ja demokratian väylät kasvattanevat jatkossa merkitystään.

- Ja hyvä niin: elinvoimainen kansakunta nojaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Siinä on toisaalta myös edustuksellista demokratiaa rapauttava ulottuvuutensa, ikään kuin annetun mandaatin voisi kiistää koska vaan – kuin kuluttaja, joka palauttaa pettymykseksi osoittautuneen tuotteen.

Majanderin mukaan jatkossa ammattimaiset lobbaus- ja viestintäverkot pikemminkin kasvattavat kuin menettävät merkitystään.

- Demokratian näkökulmasta uhkakuva on kansalaistaitojen polarisoituminen osallistuviin aktivisteihin ja passivoituviin, joiden äänelle ei löydy kanavia kuin korkeintaan protestien muodossa.

Majander ei lähde ennakoimaan maakuntavaalien tulevaisuutta.

- Pidemmällä perspektiivillä en oikein usko kolmiportaiseen vaalidemokratiaan

Edustuksellisen demokratian ahdinko syvenee sitä mukaa, kun välittävät mekanismit päätöksenteon tai päättävän eliitin ja kansalaisten väliltä heikkenevät.

- Mikko Majander

Suomen väestöpohjalla ja maantieteellä. Eurovaalit säilyvät jos Euroopan unioni kestää, mutta demokraattisin väylä integraatioon vaikuttamiseen kulkee jatkossakin kansallisten parlamenttien ja hallitusten kautta.

Myös Liberan Mikko Kiesiläinen on skeptinen maakuntademokratian suhteen.

- Suomen kokoiseen maahan riittää kaksi itsehallinnollista tasoa aivan hyvin. Kuntien ja valtion lisäksi ei tarvita maakuntia. Toisaalta jos maakunnat tulevat, niin sitten loputkin kuntien tehtävät tulisi siirtää maakunnille ja kunnat voisi lakkauttaa tarpeettomina, Kiesiläinen toteaa.

Hänen mukaansa vain puolet Suomen kunnista on riittävän suuria selviytyäkseen järkevästi niille asetetuista tehtävistä.

- Kävi maakuntauudistukselle miten tahansa niin kuntakenttä kaipaa uudistuksia, hän muistuttaa.

Entä millainen yhtälö 2040-luvulla on julkisen valta ja yksityinen sektori?

Mikko Kiesiläinen ennakoii, että tuoloin yksityisillä yhtiöillä on nykyistä laajempi asema palvelutuotannossa.

- Monet palvelut, jotka on totuttu näkemään julkisen sektorin tai valtion yhtiöiden tuottamina, siirtyvät yksityisen palvelutuotannon piiriin. Tähän kategoriaan kuuluu sote-palveluita, posti, rautatieliikenne, rahapelit ja alkoholijuomien vähittäismyynti, Kiesiläinen luettelee.

Hän muistuttaa, että tällä hetkellä monia näistä palveluista tuotetaan siten, että maaseudun tappiollista toimintaa subventionoidaan kaupunkien kannattavalla liiketoiminnalla.

- VR:n ja Postin toiminta ovat hyviä esimerkkejä tästä ristisubventiosta. Siirtymisen kilpailtuun markkinaan tuo tämän ristisubvention esiin ja tekee sen piilottelusta nykyistä vaikeampaa, Kiesiläinen arvioi.

Mikko Majanderin mukaan julkisen ja yksityisen sektorin dikotomia on jo nyt enemmän poliittisen taistelun retoriikkaa kuin todellisuutta, sillä käytännön ratkaisuisa ne ovat paljolti dynaamisessa vuorovaikutussuhteessa, jopa yhteen kietoutuneita.

- En näe – ainakaan onnellista – tulevaisuutta, jossa jommankumman laidan fundamentalistit saisivat ylivoimaa. Yhteisen potin kerääminen julkisen vallan kassaan verotuksen keinoin voi 2040-luvulla olla jo yllättävän haasteellista, Majander pohtii.

Karina Jutilan mukaan parin vuosikymmenen kuluttua palvelutuotanto on entistä selvemmin kumppanuuksiin nojaavaa.

- Vahva, asiantunteva ja luotettava viranomais toiminta on edelleen välttämätöntä palvelujen ohjaamisen ja valvonnan kannalta, mutta sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisessa ja kehittämisessä on mukana yrityksiä, osuuskuntia ja järjestöjä.

Ongelmana Jutilan mukaan voivat olla esimerkiksi erityisryhmille tuotettavat palvelut kuten päihde- ja mielenterveyspalvelut.

Jutila uskoo, että muutoksista huolimatta erikoissairaanhoidon on pidetty julkisena toimintana myös 2040-luvulla.

Olenneista Jutilan mielestä on huolehtia tasa-arvosta, laadusta ja oikeudenmukaisuudesta hyvinvointipalveluissa – ja samaan aikaan pitää kustannusten nousu kurissa.

- Yksityiset toimijat voivat olla tässä myös julkisen sektorin kirittäjiä, hän muistuttaa. ●

*Kakes on
myös
Facebookissa.*

Salliiko eduskunta kansanvallan?

Aika ajoin epäillään kansan kiinnostusta valtaansa. Ei ole tarpeen. Vaalit kiinnostavat suomalaisia. Järjestyskin on selvä.

Eduskuntavaalit on ykkönen, kuntavaalit kakkonen. Maakuntavaalit ohittavat kansalaisten mielestä tärkeydessä eurovaalit. Neljä viidestä suomalaisista pitää hyvänä sitä, että kansalaiset voisivat vastaisuudessa valita päättäjät maakuntiin suorilla vaaleilla.

Myös luottamustehtävät kiinnostavat. Maakuntavaaliehdokkaiksi voisi pyydetäessä olla lähdössä erittäin mielellään viisi prosenttia 18–79 -vuotiaista eli noin 200 000 suomalaista. Jo näin ehdokkaaksi haluavia olisi yli kymmenkertainen määrä ehdokkaiden maksimimäärään.

Jos mukaan lasketaan myös melko mielellään ehdokkaaksi suosituvat, luku nousisi maakuntavaaleissa jo 740 000 ja kuntavaaleissa 860 000 ehdokkaaksi pyrkivään tai siksi pyydetäessä suostuvaan.

Nuoret ja alle 50-vuotiaat ovat kaksi kertaa kiinnostuneempia ehdokkuudesta maakuntavaaleissa kuin yli 60-vuotiaat. Etelä-Suomessa kiinnostus ehdokkuuteen on hieman suurempaa kuin Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Kuntavaaleissa erittäin tai melko mielellään ehdokkaaksi suosittujen määrä on noussut 33 prosenttia vuodesta 2011. Kuntien ja maakuntien lautakuntiin ilmaisi valmiuttaan yli miljoona suomalaista.

Luvut ovat suuria ottaen huomioon, että KAKSin Kantar TNS:llä teetättämän kansalaiskyselyn yli 6 000 vastaajan otoksen virhemarginaali on vain prosentti suuntaansa.

Tietenkään tällainen joukko ei ole käytännössä ehdolle tuppautumassa. Pointti ei olekaan siinä, vaan tahdossa, kiinnostuksessa ja sitoutumisessa kansanvaltaan.

Mutta. Annetaanko suoralle kansanvallalle tilaa, vai pidetäänkö Suomi edelleen Euroopan synkässä vähemmistössä, siinä, jolta puuttuu kansanvalta alueilta? Syksyinen eduskunta päättää.

Antti Mykkänen
päätoimittaja

KANNEN KUVA ISTOCKPHOTO

Pääkirjoitus 3

Ajassa: Hallitus kohtasi opposition
Suomi Areenassa 6**Tietokaks:** KAKSin gallup
kuntien johtamisesta 10Tomi Laapotti kaivautui sairaalakokousten
anatomiaan 12Alkoholinkäytön puheeksiotosta
toimiva rutiini 16

Hiljainen tieto ei siirry itsekseen 19

Hyvä elämä kuuluu kaikille 22

JUTTUSARJA

Tohtori töissä: Kirsi Mukkala 28

Kunta on turvallisuuden keskiössä 32

Kolumni: Anna Rimpelä 37**Tätä tutkin:**Anna Lee on tutkinut, miten tehdään
liikuntapolitiikka 38**Numerotauki** 39**Lopuksi väitän** 40Tomi Laapotti perehtyi
kunnolla asiaansa.
SIVU 12

Merja Ojala

Kuinka puhua
alkoholinkäytöstä
loukkaamatta?
SIVU 16

iStockphoto

Nuorisotutkija
Anu Gretchel
on huolissaan
nuorten
syрjäytymisestä.
SIVU 22

Merja Ojala

Mistä
muodostuu
kuntalaisen
turvallisuus?
SIVU 32

Vastavalo

Kuka kehtaa väittää ja mitä?!
Lue takakannesta ja ota kantaa.**kaks.fi**

Käytä puheenvuoro.

Polemiikki on Kunnallisanalan kehittämissäätiön tytäryhtiön Pole-Kuntatieto Oy:n neljä kertaa vuodessa ilmestyvä lehti. Polemiikin levikki on 23 500. Julkaisu-
sija Pole-Kuntatieto oy c/o Kunnallisanalan kehittämissäätiö, Fredrikinkatu 61, 00100 Helsinki, toimisto@kaks.fi

Päätoimittaja: Antti Mykkänen Toimitusneuvosto: Antti Mykkänen, Veli Pelkonen, Eeva-Liisa Hynynen ja Minna Ruusinen.

Toimitus ja ulkoasu: Minna Ruusinen/Miks' ei! Oy, Huvilakatu 17, sisäpiha, 00150 Helsinki, mikseioy@gmail.com

Osoitteenmuutokset: toimisto@kaks.fi Paino: Print Plus Digital. Aikakauslehtien Liiton jäsenlehti.

ISSN 1455-6022 (painettu) ISSN 2489-883X (verkkojulkaisu)

Monessa mukana.

Kiinteistöistä kaduille ja keittiöihin.

Palmia on siellä, missä ihmisetkin. Ruoka-, kiinteistö-, siivous- ja turvallisuuspalvelumme pitävät pyörät pyörimässä kaikkialla kaupungissa. Asiakkaitamme ovat julkiset toimijat, yhteisöt sekä yritykset. Olemme valtakunnallinen toimija ja meillä työskentelee noin 1 700 ammattilaista. Kysy meiltä yksilöllisiä palvelupaketteja tarpeesi mukaan. Lue lisää> <https://monessamukana.palmia.fi>

Ota yhteyttä: myynti@palmia.fi

#palmia #monessamukana

SUOMI AREENASSA HALLITUS KOHTASI OPPOSITION:

SOSIAALITURVAN UUDISTAMINEN ENSI VAALIKAUDEN SUURURAKKA

Jos Kunnallisan kehittämissäätiön KAKSin hallitus-oppositio-keskusteluun osallistujat saavat ratkaista, kevään 2019 eduskuntavaalien jälkeen ensi vaalikaudella ryhdytään uudistamaan sosiaaliturvaa – ja pöydälle nousee uudelleen myös perhevapaauudistus.

Näin siis, jos sote-uudistus on saatu jonkinlaiseen maaliin, eikä seuraava hallitus enää joudu vääntämään siitä.

Keskusteluun osallistuivat 17. heinäkuuta Suomi Areenalla hallituspuolueista keskustan eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Antti Kaikkonen** ja kokoomuksen kansanedustaja **Sari Raassina** – ja opposition puolelta SDP:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Antti Lindtman** sekä vihreiden eduskuntaryhmän puheenjohtaja **Krista Mikkonen**. Keskustelua luotsasi KAKSin asiamies

ja Polemiikki-lehden päätoimittaja **Antti Mykkänen**.

Keskustelua käytiin KAKSin julkistamien gallupien valossa sote- ja maakuntauudistuksesta, sosiaaliturvasta ja koulutuksesta sekä myös puolueiden suhtautumisesta ensi kevään vaaleihin.

Vaikka hallituksen ja opposition välejä on hiertänyt sote- ja maakuntauudistus, sosiaaliturvan uudistamistarpeesta oltiin yhtä mieltä.

Antti Kaikkonen, Sari Raassina ja Krista Mikkonen katsoivat, että uudistus pitäisi käynnistää välittömästi

seuraavalla vaalikaudella.

Raassina korosti, että uudistuksella on kiire, eikä siitä saa kehkeytyä samanlaista maratonia kuin soten uudistamisesta.

Mikkonen muistutti, että näin suuri uudistus pitää valmistella parlamentaarisesti.

- Kaikkien on istuttava siinä pöydässä, Mikkonen painotti.

Toinen uudistus, joka nousi keskusteluun oli perhevapaaudistus, joka laitettiin keväällä hallituksen toimesta ”jäihin”.

Sari Raassina totesi, että uudistus tarvitaan ja myönsi pettymyksensä, että sitä ei saatu tällä hallituskaudella aikaiseksi.

Krista Mikkonen peräsi perhevapaaudistukselle myös lisärahaa. Nollasummapeli ei hänen mukaansa ratkaise ongelmia.

- Ja jos olemme huolissamme syntyvyydestä, tarvitaan lapsiystävällistä politiikkaa, Mikkonen muistutti.

Myös Antti Lindtman korosti perhevapaaudistuksen tärkeyttä.

Nousevatko sosiaaliturvan uudistaminen ja perhevapaaudistus keväen 2019 eduskuntavaaleissa kärkiaiheeksi, jää nähtäväksi.

Sen sijaan varmalta näyttää se, että suuret puolueet suuntaavat kevään vaaleihin totutulla tavalla: ilman vaaliblokkkejä ja siis ilman eri puolueiden kesken sovittua yhteistä agenda.

Ja koska mahdolliset hallituskoalitiot pidetään taustalla, vaaleihin käydään tavallaan ”himmennetyin lyhydin”.

Antti Kaikkosen, Sari Raassinan, Antti Lindtmanin ja Krista Mikkosen mukaan nykyisenlainen järjestelmä toimii, eikä suuria muutospaineita ole.

Krista Mikkosen mukaan blokkisysteemi toimii maissa, joissa on selkeästi kaksi suurta puoluetta ja niiden ympärillä pienempiä puolueita.

Antti Lindtman sanoi ymmärtävänsä, jos kansalaisista olisi tarpeen tietää jo vaaliuurnilla mahdollisista hallituspohjakuvioista.

Mutta.

- En näe, että se olisi avain onneen. Kuitenkin suomalaisessa politiikassa on ollut se hyvä puoli, että on pystytty muodostamaan erilaisia koalitioita. Se

on ollut viesti jatkuvuudesta ja vakauudesta, Lindtman painotti, mutta kritisoi nykyisen hallituksen menettelytapoja:

-Tämän hallituskauden aikana on ollut poikkeuksellisen jyrkkä vastakkainasettelu ja poikkeuksellisen vähän haluttu tehdä yhteistyötä yli poliittikan keskilinjan.

Lindtman toivoi, että ensi vaalikaudella tilanne muuttuisi.

Myöskään kokoomuksen Sari Raassina ei nähnyt sijaa blokkivaaleille.

Raassina toivoi kuitenkin, että puolueet tulisivat keskeisillä tavoitteillaan selkeästi ulos ennen vaaleja. Hän arveli, että ensi vaalikaudella kokoomuksen kannalta yksi isoista kysymyksistä liittyy nimenomaan perhevapaaudistukseen.

Antti Kaikkonen sanoi, että suomalainen poliittinen järjestelmä toimii ”sittenkin keskimäärin aika hyvin”. Kaikkosen mukaan selkeä hyvä malli on, että puolueet tuovat vaalien alla omia tavoitteitaan esille, joita pyrkivät toteuttamaan, jos saavat kannatusta kansalta.

- Sitten katsotaan, mikä on vaalien tulos. Tämän jälkeen vaaleissa pärjänneet puolueet neuvottelevat keskenään, miten se hallituspohja voisi syntyä, Kaikkonen totesi.

Ensi kevään vaaleihin käydään siis saman tapaan kuin aiemminkin. Vasta hallitusohjelmaneuvoittelujen jälkeen näemme, mistä oikeastaan äänestimme. ●

KAKS TUTKI:

KAKSI KOLMESTA
VOI ÄÄNESTÄÄ
MAAKUNTAVAALEISSA

Kaksi kolmesta (67 %) ilmoittaa äänestävänsä varmasti tai melko varmasti maakuntavaaleissa, käy ilmi Kunnallissalan kehittämissäätiön kAKSin tutkimuksesta.

Jos lukuun lisätään luultavasti äänestävät (12 %), neljä viidestä äänestäisi. Joka kymmenes (9 % varmasti tai melko varmasti ei) ilmoittaa, että ei äänestäisi.

Keskustan (86 %), kokoo-

muksen (80 %) ja vihreiden (80 %) tukijoista vähintään neljä viidestä aikoo äänestää maakuntavaaleissa, heistä yli puolet vielä varmasti. SDP:n (75 %) kannattajista kolme neljästä ja vasemmistoliiton (69 %) kannattajista vähintään kaksi kolmesta äänestäisi. Alhaisimman äänestysinnon ilmoittivat perussuomalaiset (54 %) kannattajat.

Kaikista äänestysikäisistä 43 prosenttia ilmoittaa, että tulevat varmasti äänestämään maakuntavaaleissa. Noin viisi kuukautta ennen vuoden 2017 kuntavaaleja toteutettiin vastaava tutkimus äänestysvarmuudesta kuntavaaleissa. Sen perusteella (varmasti äänestävät) nyt saatu tulos antaa viitteitä, että maakuntavaalien äänestysprosentti voisi jäädä alle 50 prosentin tason.

Keskimäärää enemmän epävarmuutta äänestämisestä on nuorten ikäluokkien, opiskelijoi-

den, työntekijöiden, työttömien ja vähemmän koulutettujen keskuudessa. Kun alle 30-vuotiaista vain joka neljäs (26 %) ilmoittaa äänestävänsä varmasti, on vastaava luku yli 50-vuotiailla kaksinkertainen (52-54 %). Ylemmät ja alemmat toimihenkilöt, yrittäjät sekä korkeasti koulutetut ovat keskimäärää vakuuttuneempia äänestämässä käymisestäään.

Vajaa kolmannes (31 %) ilmoittaa, että puolue on paljon tai jonkin verran tärkeämpi kuin ehdokas. Kolmannes (34 %) arvioi, että puolue ja ehdokas ovat yhtä tärkeitä asioita valintatilanteessa. Vastaavasti neljännes (26 %) painottaa ehdokasta.

Millainen sitten on hyvä maakuntavaltuutettu?

”Hyvän maakuntavaltuutetun” tulee ennen muuta ajaa koko maakunnan etua (89 % näkisi erittäin tai melko mielellään omassa valtuutetussaan), pitää yhteyttä äänestäjiinsä (86 %) ja ajaa heidän etuaan (84 %). Lisäksi hän on omasta asuinkaupungista tai kunnasta (84 %)

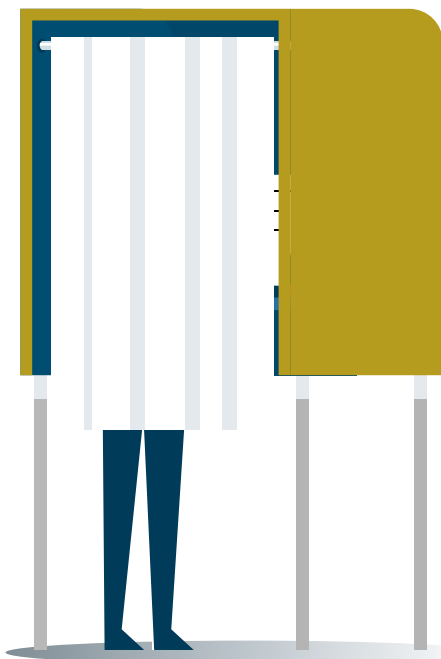
sekä ajaa määrätietoisesti kotikunnan etua (80 %).

Hyvällä maakuntavaltuutetulla tulisi olla myös ”laajat suhdeverkostot” (79 %). ”Oikea puolueusta” on melko merkittävä reunaehto valinnan näkökulmasta (73 %).

Lähes kaksi kolmesta (64 %) katsoo, että maakuntavaltuutettu ei mielellään olisi kansanedustaja. Vain vajaa viidennes (18 %) näki kansanedustajat mielellään myös maakuntavaltuustoissa.

Hyvän valtuutetun odotetaan kykenevän yhteistyöhön. Oman tiensä kulkija (43 %) ja kaiken vastustaminen ei ole kovinkaan kaivattu ominaisuus.

Tutkimuksen toteutti Kantar TNS Oy. Tutkimusaineisto on koottu Gallup Kanavalla 2.-7.6.2018. Haastatteluja tehtiin yhteensä 1 004. Vastajat edustavat maamme 18-79 vuotta täyttäneitä väestöä Ahvenanmaata lukuun ottamatta. Tutkimuksen tulosten virhemarginaali on suurimmillaan vajaat kolme prosenttiyksikköä suuntaansa. •

KENEN PALVELU ON TEHNYT LÄHTEMÄTTÖMÄN VAIKUTUKSEN? KUKA ON ARJEN SANKARI JA ARJEN TURVAAJA? EHDOTA ARJEN TURVAAJA -PALKITTAVIA

EHDOTA palkittavaksi henkilöä, joka on ansiokkaasti ja antaumuksella tehnyt töitä kuntien vastuulla olevissa palveluissa. Henkilö voi työskennellä kunnassa, kolmannella sektorilla, järjestöissä tai yksittäisenä toimijana.

Työpaikka voi olla esim. terveyskeskus, sairaala, vanhainkoti, palvelutalo, koulu, päiväkoti, kirjasto, palo- ja pelastustoimi, hallinto, kotipalvelu, vapaa-ajan palvelu, kaavoitus, ympäristön hoito, teiden ja katujen ylläpito, energiahuolto tai joku muu kuntien tehtäväksi annettu palvelu.

KAKS - Kunnallisanalan kehittämissäätiö valitsee ehdottamistanne henkilöistä kolme palkittavaa. Jokainen heistä saa 2500 euron arvoisen stipendin sekä kuvanveistäjä **Matti Peltokankaan** suunnitteleman *Arjen turvaaja* -veistoksen. Palkinnot luovutetaan voittajille KAKSin seminaarissa Helsingissä helmikuussa 2019.

ARJEN TURVAAJA -PALKINNON MYÖNTÄMISEN PERUSTEET OVAT SEURAAVAT:

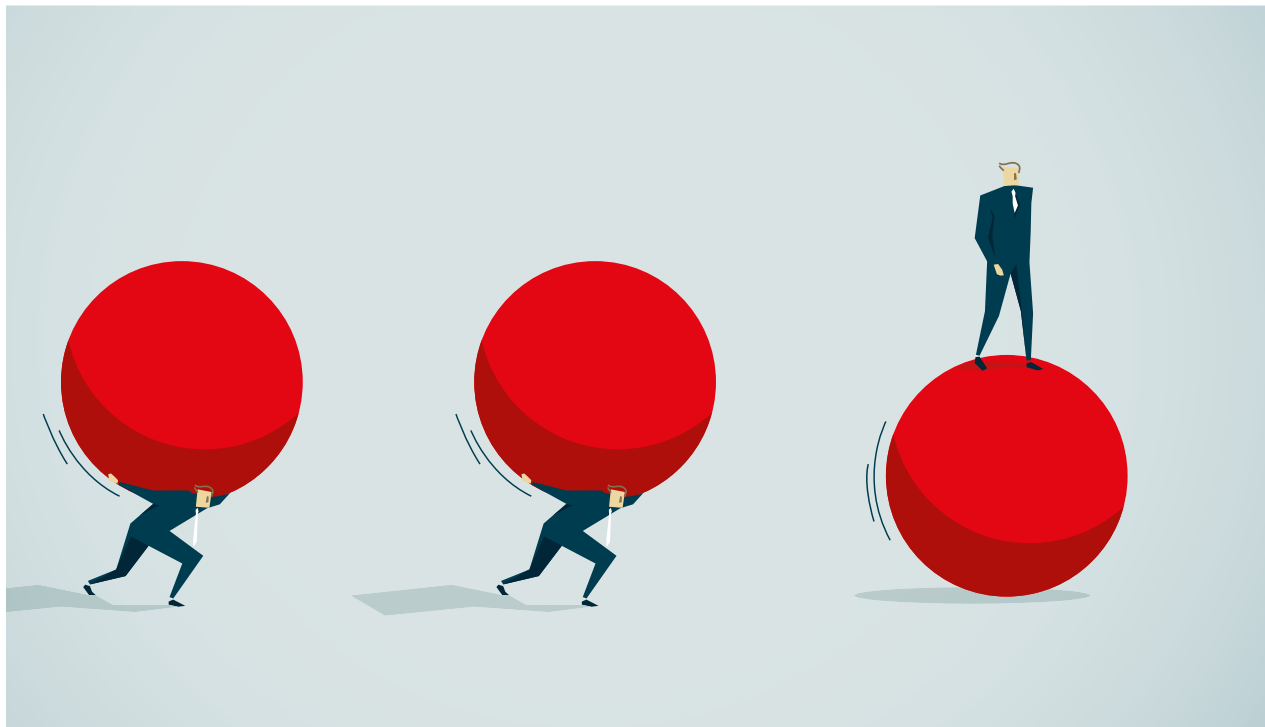
- Vähintään kymmenen vuoden työkokemus alalla.
- Poikkeuksellinen sitoutuminen ja omistautuminen työlle.
- Jokeriperuste, joka on joku muu erityisen painava syy, jonka taustat kuvataan ja perustellaan ehdotuksessa.

**Tee ehdotuksesi 19.10.2018
mennessä kotisivuillamme
www.kaks.fi.**

Sivuilla on valmis lomake, jonka täyttämällä ehdotus tehdään.

KAKSIN TUTKIMUS KUNTIEN JOHTAMISESTA:

YKKÖSHAASTEENA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSEN HALLINTA

Kuntapäättäjät antoivat kuntien johtamisesta tyydyttävän kouluarvosanan: 7,55. Se ei ole lainkaan huono tilanteessa, jossa kuntakenttää sovitellaan uuteen asentoon sote- ja maakuntauudistuksen kautta – ja arki on jatkuvaa epävarmuutta.

KAKSin tutkimuksessa tarkasteltiin Suomen kuntien johtamisen nykytilaa keväällä 2018 ja tuloksia verrattiin soveltuvien osin aiempina vuosina - 2013, 2009 ja 2005 - toteutettujen tutkimusten tuloksiin.

Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin internet-kyselynä toukokuun 2018 aikana. Kysely lähetettiin sähköpostiosoitteiden perusteella kaikkiaan 7 027 valtuutetulle. Vastauksia kertyi 946. Vastausprosentti on 13.

Kokonaistulostasolla tulokset kuvaavat kuitenkin luotettavasti valtuutettujen mielipiteitä ja näkemyksiä.

Miltä kuntien johtamisen nykytila sitten näyttää?

Tutkimuksessa pyydettiin valitsemaan kaikkiaan 18:sta väittämästä 1–3 omasta mielestä **tärkeintä lähtökohtaa kunnan johtamisen kehittämisessä**.

Peräti 65 prosenttia vastanneista katsoi, että toimintaympäristö ja sen muutosten hallinta on kolmen tärkeimmän joukossa.

Vastanneista 46 prosenttia nosti kolmen tärkeimmän joukkoon myös asukkaiden palvelutarpeet - ja 37 prosenttia vastanneista korosti kunnan strategian selkiyttämisen ja viestin-

Eniten kuntapäättäjiä yhdisti väittämä, jonka mukaan 'kunnallamme on selkeästi määritelty visio ja strategia'.

Valtuutettujen näkemykset kuntajohtamisen haasteista vaihtelevat myös maakunnittain.

nän merkitystä.

Eniten vastanneita kuntapäättäjiä näyttää yhdistäneen väittämä, jonka mukaan *"kunnallamme on selkeästi määritelty visio ja strategia"*. Keskiarvotulos tämän kohdalla oli korkein (3,82 / 5,0).

Myös kuntien kykyyn selviytyä kiristyneestä kuntataloudesta hyvin on suhtauduttu melko positiivisesti.

Valtuutettujen vastauksista käy ilmi, että kuntaviestinnässä on vielä parannettavaa. Nimittäin **vähiten samaa mieltä** oltiin väittämän *"kuntamme viestintä on tehokasta ja tavoittaa halutut kohderyhmät"* kanssa (2,88 / 5,0). Myös yhteistyön tuloksellisuuden naapurikuntien välillä on suhtauduttu melko kriittisesti (2,93 / 5,0).

Jos katsotaan kaikkia tutkimusvuosia vuodesta 2005 lähtien, paras tulos on koskenut väittämää 1: *"Kunnallamme on selkeästi määritelty visio ja strategia"*. Se on noussut kärkeen kaikkina tutkimusvuosina lukuun ottamatta vuotta 2009.

Heikoin tulos on koskenut väittämää 15: *"Kuntamme viestintä on tehokasta ja tavoittaa halutut kohderyhmät"*. Se on pitänyt jumbosijaa kaikkina tutkimusvuosina lukuun ottamatta vuotta 2013.

Yleisarvosana eli kouluarvosana kunnan johtamiselle oli vuonna 2005 peräti 8,04. Vuonna 2009 keskiarvo oli 7,29 ja 2013 se oli 7,46. Vuonna 2018 on kivuttu vähän lähemmäs vuoden 2005 keskiarvoa: nyt se on 7,55.

KAKSin tutkimus kertoo, että val-

tuutetut tunnistavat eri väestöryhmi- en olosuhteet.

Elinolojen arvioidaan kehittyvän maakunnissa parhaiten hyvätuloisilla, lapsilla ja nuorilla sekä yrittäjillä. Noin 60 prosenttia kaikista vastanneista katsoo, että näissä väestöryhmissä elinolojen kehittyminen on valoisinta seuraavan vuosikymmenen aikana.

Heikoimmat mahdollisuudet elinolojen kehittymisen suhteen nähdään viljelijöillä, maaseudulla asuvilla sekä huonotuloisilla, joiden elinolojen kehittymisen parempaan suuntaan uskoo vain noin kymmenes vastanneista.

Entä kuinka valtuutetut arvioivat suuren sote- ja maakuntauudistuksen sujuvan? Millaiset valmiudet kunnissa ja maakunnissa on uudistuksen toteuttamiseen?

Valmiudet ryhtyä toteuttamaan kaavailtua sote- ja maakuntauudistusta jakaa vastanneiden mielipiteet. Erittäin hyviksi ne kokee vain noin 7 prosenttia vastanneista ja samansuuruinen joukko **näkee valmiudet erittäin huonoksi**.

Kokonaistulos kallistuu kuitenkin positiivisen puolelle, sillä hyvinä tai erittäin hyvinä valmiudet näkee yhteensä 43 prosenttia vastanneista ja huonoina tai erittäin huonoina 27 prosenttia.

Valtuutettujen näkemykset kuntajohtamisen haasteista vaihtelevat myös maakunnittain.

Merkittävimmät erot lähtökohdis-

sa kunnan johtamiseen kehittämiseen kunnan tai kaupungin sijainnin mukaan ilmenevät Pohjois-Karjalassa sekä Kainuussa, jossa työttömyys ja syrjäytyminen korostuvat muihin kuntiin ja kaupunkeihin verrattuna varsin selvästi.

Kymenlaakson tuloksissa, jotka ovat kokonaisuutena heikoimmat, on eniten *"punaista"* ja Pohjois-Karjalan tuloksissa eniten *"vihreää"*. Kymenlaakson heikoimmat tulokset verrattuna muihin liittyvät kunnan viestinnän toimivuuteen sekä imagon houkuttelevuuteen.

Pohjois-Karjalassa arvio yhteistyöstä naapurikuntien kanssa painaa tulosta alaspäin, mutta monien muiden mittarien kohdalla sen tulos on paras.

Kainuussa valmiuksiin ryhtyä toteuttamaan kaavailtua sote- ja maakuntauudistusta suhtaudutaan kaikista positiivisimmin ja Uudellamaalla vastaavasti kriittisimmin. •

Elinolojen arvioidaan kehittyvän maakunnissa parhaiten hyvätuloisilla, lapsilla ja nuorilla sekä yrittäjillä.

Katso tulokset KAKS.fi

teksti | Salla Nazarenko kuvat | Merja Ojala

TOMI LAAPOTTI KAIVAUTUI SAIRAALAKOKOUSTEN ANATOMIAAN

Asiantuntijoiden ja johtajien työajasta suuri osa kuluu kokouksiin. Kokouksista on kirjoitettu hyllymetreittäin tietokirjallisuutta, keskittyen kuitenkin lähinnä kokoustekniikoihin.

jatkuu >

Tomi Laapotin väitöskirja avaa kokouksia uudesta näkökulmasta.

Sana ”kokous” herättää työelämässä olevalle ihmiselle väkisinkin tuntemuksia. Osa pitää kokouksista ja kokee ne hyödyllisinä, toiset turhautuvat ja harmittelevat niihin kuluvaan työaikaan.

Tomi Laapotin artikkeliväitöskirjassa analysoidaan kokouksia toisesta näkökulmasta: siitä, miten kokoukset tuottavat organisaatiota. Näin ajatellen kokous ei ole vain välttämätön paha vaan olennainen käytänte, joka tekee organisaatiota näkyväksi ja olevalaksi.

Organisaatio tarvitsee kokouksia olemassaoloonsa.

Miksi kokouksia on tutkittu niin vähän?

- Ehkä siksi, että ne tuntuvat niin itsestään selviltä. Niitä pidetään jonkinlaisina säiliöinä, joiden sisällä asioita tapahtuu, Laapotti vastaa.

Antropologi **Helen W. Schwartzman** esitti klassikotutkimuksessaan ”The Meeting” vuonna 1989 ajatuksen siitä, että kokoukset tuottavat organisaatioita ja aiheuttavat sekä muutoksia että pysyvyyttä.

Laapotin lähtökohta pohjautuu tuohon tutkimukseen, joka linjasi, että nimenomaan kokoukset kuuluvat organisaatiotutkimuksen keskiöön.

Laapotin tutkimusdata on ainutlaatuista, sillä hän on tutkinut sairaalan videoituja johtoryhmäkokouksia. Sairaaloiden johtoryhmistä on tehty vain vähän tutkimusta siitä näkökulmasta, miten kokoukset linkittyvät koko sairaalan toimintaan vuorovaihtuksen tasolla.

- Aineisto on maailmanlaajuisestikin ainutlaatuista, Laapotti muistuttaa ja tähdentää, että sen kerääminen vuosina 2012 ja 2013 oli Laapotin väitöskirjaohjaajan, yliopistonlehtori **Leena Mikkolan** sitkeän työn ansiota.

Tutkimuskohteena olivat Keski-

Suomen keskussairaalan johtoryhmän kokoukset, yhteensä kymmenen videoitua kokousta, joista viisi vastuualue- ja viisi toimialueetasolta. Lisäksi Laapotti haastatteli kokouksen osanottajia.

”Koin, että kaikki tehdään väärin”

Jyväskylän yliopiston tutkija Tomi Laapotti päätyi tekemään väitöskirjaa kokouksista päästyään mukaan hankkeeseen, joka tarjosi hänelle lähes valmiin datan. Sitä ennen Laapotti oli tarkastellut muun muassa päätöksentekoa ryhmäviestinnän näkökulmasta.

Ensimmäinen kosketus aineistoon oli Laapotin mielestä erikoinen: hän katsoi nauhoja johtoryhmäkokouksista ja koki, että niissä tehtiin kaikki väärin.

- Katselin niitä ja mietin, miksi he oikein istuivat siellä. He eivät esimerkiksi tehneet päätöksiä noissa kokouksissa, kyse näytti olevan lähinnä tiedon jakamisesta.

Sitten Laapotti haastatteli johtoryhmän jäseniä keräten sitä kautta lisää dataa: ilmeni, että ne asiat, jotka ensi katsomalta olivat Laapotin mielestä ”väärin”, olivat kokousten osanottajille itselleen merkityksellisiä ja kiinnostavia.

Laapotin tavoite on ymmärtää organisaation kokonaiskuvan muodostumista ja sen tärkeyttä osallistujille ja organisaatioille.

Sairaala varsin hierarkkisena organisaationa muodostaa omalla tavallaan erityisen kokonaisuuden. Laapotti erotti aineistosta muun muassa sen, että vaikka ilmapiiri kokouksissa oli rento, puheenjohtaja kontrolloi tilannetta eikä tätä valta-asetelmaa kukaan kritisoinut.

- Kyse voi olla siitäkin, että koettiin puheenjohtajan hoitavan hommansa hyvin.

Laapotin artikkeliväitöskirja koostuu neljästä artikkelista, joista

Kokouskäytänteitäkin voi miettiä: voisiko kerran kuussa pitää kävelykokouksen?

kussakin on analysoitu dataa hieman eri tavoin.

Yksi artikkeli keskittyy sisällönanalyysiin, toinen verkostanalyysiin sekä haastatteluiden sisällönanalyysiin, kolmannessa käytetään diskursianalyysia ja neljännessä temaattista sekä diskurssianalyysia.

Eräs iso löydös liittyy Laapotin mukaan siihen, että hänen tekemänsä havainnot vuorovaikutuksesta kokouksissa olivat osittain ristiriidassa sen kanssa, miten ihmiset itse ne kokivat.

- Ihmisillä oli kokemus omasta toimijuudesta, vaikka verkostanalyysi osoitti, että puheenjohtaja dominoi.

”Vatsastapuhuja ja nukke”

Tomi Laapotti havaingoi kokouksissa myös voimakasta ritualistisuutta.

- Kokous on hyvin eksklusiivinen tilanne, joka on ikään kuin muodostunut tietynlaiseksi.

Laapotti käyttää vertausta vatsastapuhujasta ja tämän nukesta.

- Kunkin ryhmän, esimerkiksi osaston, ammattikunnan tai vastuu-

alueen edustajat puhuvat oman viiteri-ryhmän ”vatsastapuhujan äänellä” ja kokousosallistujat ovat ikään kuin se käsinukke. Tutkimukseni osoittaa, että myös itse kokous on yksi vatsastapuhujista – kokous laittaa osallistujat puhumaan tietyllä tavalla, esimerkiksi esittelemään tuttu asia uutena. Samalla kokousta käytetään myös käsinukkeenä virallistamaan monenlaista tietoa.

Suuri osa kokouksissa käsiteltävästä tiedosta ei Laapotin mukaan sinänsä suoranaisesti käsittele kenenkään kokouksen osanottajan työtä, mutta kokouksessa on saatava aikaan keskustelu, joka muodostuu virallisesti organisaation kannaksi.

Tässä Laapotti viittaa CCO-näkökulmaan (communicative constitution of organization), jonka mukaan myös kokous on (ei-inhimillinen) toimija ja yhteistyössä ihmisten kanssa se saa vaikutuksia aikaan. CCO-näkökulma korostaa sitä, että organisaatio on prosessi ja viestintä tämän prosessin käynnissä pitävä voima.

Laapotti havaitsi myös, että kokouksissa vallitsevat tietyt lainalai-

suudet: esimerkiksi johtoryhmän koostumuksen muuttuminen ei suuremmin vaikuttanut kokousten kulkuun ja vuorovaikutukseen niissä.

- Tutkimukset ovat osoittaneet, että kokouksien vuorovaikutus on aika samankaltaista riippumatta jopa organisaation tyypistä – oli se sitten julkishallinnon organisaatio, yhdistys tai vaikkapa pörssi-yhtiö.

Kokouksia koskeneissa haastatteluisaan Laapotti huomasi muun muassa sen, että kokousten osanottajien oli vaikea sanoittaa sairaalan johtoryhmän kokousten tavoitteita tai sitä, miten ne palvelevat johtamista. Laapotti ei kuitenkaan missään nimessä tuomitse kokouksia turhiksi:

- Kyse on pikemminkin kokousten jokapäiväisyydestä.

Mihin kokouksia tarvitaan?

Tomi Laapotti keräsi datansa ennen kuin sote-uudistuksen nykymuoto oli varsinaisesti tiedossa. Sote mullistaa koko sektorin. Mitä annettavaa tutkimuksella voisi olla sotellet?

- Jo näissä kokouksissa tuli esil-

Viestinnän tutkija Tomi Laapotti on tehnyt merkittäviä havaintoja kokouksista jo viisi vuotta.

le muun muassa tarve pärjätä toimintaympäristön jatkuvassa muutoksessa. Organisaationa sairaala on kiinnostava ja tutkimuksessa ilmi tuleva kokouksen oma toimijuus on asia, jota ei ehkä olla otettu huomioon tutkimuksessa eikä käytännön päätöksenteossa. Toimijuuden vuoksi kokouksilla voi olla valtaa, vaikkei ryhmällä varsinaisesti sitä olisikaan, Laapotti sanoo.

Kokous itsessään ohjaa, jopa rajoittaa, ihmisten toimijuutta. Sairaala on hierarkkinen organisaatio, jossa usein perustellaan asioita sillä, että näin on aina tehty.

- Se ei saisi olla muutoksen este. Kokousten luova ja rakentava rooli täytyisi huomioida.

Tutkimus alleviivaa kokousten tärkeyttä. Onko siis lopulta niin, että turhia kokouksia ei ole?

- Ihan satavarmasti on organisaatioita, joissa kokouksia voisi ainakin vähentää, Laapotti hymyilee.

- Kokouksia sinänsä ei voi lähteä hävittämään, mutta voi miettiä ovatko oikeat ihmiset paikalla ja tavoitteet selvät. Kokouskäytänteitäkin voi miettiä: voisiko kerran kuussa pitää kävelykokouksen?

Paljon puhutaan myös teknologia-avusteisuudesta kokouksissa. Laapotin mukaan se ei välttämättä ole niin keskeistä, kuin voisi luulla. Ihmiset ovat erilaisia: toiset pitävät pitkistä kokouksista, toiset eivät, toisille sopii teknologiavälitteinen läsnäolo, toisille ei. Täydellistä kokousta on vaikea pitää, pohtii tutkija.

Entä onko kokoustutkijan oma suhtautuminen kokouksiin muuttunut vuosien varrella?

- Kyllä niitä ehkä hieman eri tavalla katsoo. Ja ihmiset kyllä usein suoristavat selkensä kokouksissa, kun kuulevat, että olen niitä viisi vuotta tutkinut, Laapotti sanoo. •

➔ KAKS rahoitti väitöstyötä.

teksti | Marjatta Pöllänen kuva | iStockphoto

ALKOHOLINKÄYTÖN PUHEEKSIOTOSTA TOIMIVA RUTIINI

*Sosiaalityössä asenteet sekä käytännöt
alkoholinkäytön puheeksiotossa vaihtelevat,
tietää tutkija Elina Renko.*

Keväällä sosiaalipsykologian tieteen-
alalta väitellyt **Elina Renko** Hel-
singin yliopistosta valitsi aiheek-
seen asennoitumisen alkoholinkäytön
puheeksiottoon ja neuvontaan. Terve-
denhuollon näkökulmasta aihepiiriä oli
jo laajalti tutkittu, mutta Renko päätti lä-
hestyä aihetta vähälle tutkimushuomiol-
le jääneellä alueella – sosiaalityössä.

- Sain Kunnallissalan kehittämissää-
tiöltä tutkimukselle vuoden apurahan
20 000 euroa, olin 2012–2014 tutkija-
vaihdossa Berliinissä sekä Humboldt-
Universitätissa että Freie Universitätissa.

Kummassakaan yliopistossa ei opis-
kella sosiaalipsykologiaa, mutta sosiolo-
gian asema on molemmissa vahva.

- Osallistuin seminaareihin ja hyö-
dynsin väitöksessäni niistä saamiani
ajatuksia muun muassa yhteiskunta-
rakenteiden ja toimijuuden suhteesta,
Renko kertoo.

Elina Renko otsikoi työnsä reip-
paasti: Pyhä toimijuus – Miten sosiaali-

työn asiakkaat ja ammattilaiset asennoi-
tavat alkoholinkäytön puheeksiottoon
ja käyttöön liittyvään neuvontaan?

Vastaus on, että asennoituminen jä-
sentyi toimijuuden säilyttämisen, uu-
delleen rakentumisen ja suojaamisen
ympäri. Asiakkaan ja ammattilaisen
toimijuuden ollessa vankka asennoitu-
minen on myönteisempää, toimijuuksi-
en uhattuna ollessa kielteisempää.

- Toimijuuden käsitettä käytetään
yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa
paljon. Usein sillä tarkoitetaan yksilön
kykyä tehdä valintoja ja toimia niiden
mukaisesti. Väitöskirjassani ymmärrän
toimijuuden rakentuvan vuorovaiku-
tuksessa. Sosiaalityön asiakaskohtaami-
sissa sekä asiakkaan että ammattilaisen
toimijuudet rakentuvat ja muuttavat
muotoaan. Toimijuus on mahdollista
vain suhteessa toisiin.

Renko toteaa, että Pyhäksi toimijuu-
den tekee sen näyttäytyminen jonain,
jota sekä asiakkaat että ammattilaiset

haluavat suojata, rakentaa ja ylläpitää
alkoholinkäytön puheeksiotto- ja neu-
vontatilanteissa.

Suomessa alkoholinkäytön puheek-
siottoa ja käyttöön liittyvää neuvontaa
on tutkittu etenkin terveydenhuollon
puolella.

Sen sijaan sosiaalityössä tämänta-
paista tutkimusta on tehty todella vä-
hän, joten Rengon mielestä aihetta oli
syytä tarttua. Sosiaalityössä alkoholin-
käytön puheeksiottoa ja neuvontaa on
tutkittu laajimmin Isossa-Britanniassa
ja USA:ssa, mutta tutkimusalaa voi vielä
luonnehtia lapsenkenkäiseksi.

Suomalaisten alkoholin kokonaisku-
lutus on yli kolminkertaistunut vuo-
desta 1960 vuoteen 2007. Se on kasvanut
koko ajan lukuun ottamatta 1990-luvun
alun lamaa ja aivan viime vuosia.

- Siihen on paljon syitä, muun muas-
sa kaupungistuminen, moraalisen paa-
toksen vähentyminen ja se, että naiset

LUOTA MOTIVOIVAAN VUOROVAIKUTUKSEEN

Elina Renko painottaa näitä asioita alkoholin puheeksi-otossa ja käyttöön liittyvässä neuvonnassa:

o Yhteiset käytännöt tekevät puheeksiotosta ja neuvonnasta osan omaan ammattirooliin kuuluvaa rutiinia. Puheeksiotto voidaan perustella sillä, että samat kysymykset esitetään kaikille.

o Puheeksiotossa ja neuvonnassa tarvitaan arkaluontoisuuden tuottamisen taitoja: kykyä käsitellä herkäsi oletettuja aiheita epäsuorasti ja vuorovaikutusta pehmentäen.

o Motivoiva vuorovaikutus on puheeksioton ja neuvonnan kulmakivi. Olennaista on kyky lähteä liikkeelle asiakkaan omista voimavaroista ja muutoshalun siemenistä.

käyttävät enemmän alkoholia kuin puoli vuosisataa sitten.

Käyttö on myös seurannut taloudellista kasvua sekä alkoholin fyysisessä saatavuudessa ja verotuksessa tapahtuneita muutoksia.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana alkoholin kokonaiskulutus on supistunut 14 prosentilla. Myös humalajuominen on vähentynyt hieman. Humalahakuinen kulutus on kuitenkin säilynyt suomalaisten juomatapojen keskeisenä piirteenä: Laskutrendistä huolimatta suomalaiset juovat yhä kerralla eurooppalaisittain suuria alkoholimääriä ja humalakulutuksen osuus kaikesta alkoholinkäytöstä on erityisen suuri.

Alkoholin kokonaiskulutuksessa Suomi sijoittuu Euroopan keskikaartiin. Suomen yläpuolelle kipuavat muun muassa monet Itä-Euroopan maat ja Iranti ja taakse jäävät esimerkiksi Espanja, Italia, Ruotsi, Norja ja Islanti.

Karkeasti voidaan sanoa, että Poh-

la on osuutensa myös työkyvyttömyyseläkkeelle jäännissä. Ongelmakäyttö kaksinkertaistaa työkyvyttömyyseläkkeen riskin.

Rengon mukaan eri sukupolvien alkoholinkäytössä uskotaan usein olevan isompikin ero kuin todellisuudessa on. Nuorten raittius on lisääntynyt, mutta samalla ääripää ovat ajautuneet yhä kauemmaksi toisistaan.

Monipäihteisyys on yleistä etenkin alle 35-vuotiailla naisilla. Alkoholin asemaa pääpäihteenä nämä muutokset eivät horjuta.

Alkoholinkäyttöä koskeva vuorovaikutus alkoi kiinnostaa Elina Renkoa jo maisteriopintojen aikana.

- Olin mukana korkeakouluharjoittelijana sosiaali- ja terveysministeriön alkoholiohjelmassa ja innostuin tekemään gradua asennoitumisesta alkoholinkäytön puheeksiottoon ja käyttöön liittyvään neuvontaan. Siinä työssä keskityin

jois- ja Itä-Euroopan maissa juodaan harvemmin mutta enemmän kerralla, siinä missä Etelä-Euroopan maissa juodaan usein mutta vähän kerralla, Elina Renko kertoo.

Tämä tiedetään: alkoholin ongelmakäyttö liittyy lukuisiin terveydellisiin ja sosiaalisiin pulmiin ja monenlaisiin ongelma-työyhteisiin. Valtaosa alkoholinkäytön ongelmakäyttäjistä käy työssä. Työelämässä ongelmakäyttäjillä on enemmän sairauspoissaoloja kuin muilla ja alkoholil-

ammattilaisten näkökulmaan. Väitöksessäni tutkin sekä ammattilaisten että asiakkaiden asennoitumista, hän kertoo.

Renko on opettanut yliopistollaan ja Helsingin yliopiston Avoimessa yliopistossa muun muassa laadullisten tutkimusmenetelmien kursseja. Lisäksi hän on ollut mukana muissakin tutkimus- ja selvityshankkeissa oman väitöstyön ohella.

Tällä hetkellä Renko tutkii motivoivaa vuorovaikutusta liikunnan edistämisen kontekstissa Suomen Akatemian Let's Move It -kärkihankkeessa.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella (THL) hän on soveltanut väitöskirjansa tuloksia käytäntöön laatien sosiaalityöhön räätälöityjä alkoholin käytön puheeksioton ja neuvonnan materiaaleja. Terveystieteiden suuntautua materiaalia oli jo saatavilla mutta sosiaalityön kohtaamisiin sitä ei juuri ollut tarjolla.

Julkiset sosiaalipalvelut ovat keskeinen paikka ottaa alkoholinkäyttö puheeksi. Niinpä Elina Rengon väitöskirjassakin tarkastellaan Helsingin kaupungin Sosiaalivirastossa työskentelevien sosiaalityön ammattilaisten ja kuntalaisista koostuvan asiakasjoukon asennoitumista.

- Väitökseni sijoittuu aikuissosiaalityöhön. Haastatteluihin osallistuneet ammattilaiset olivat nimikkeeltään sosiaalityöntekijöitä ja sosiaaliohjaajia. Varsinaiset päihdetyön ammattilaisia en haastatellut, sillä päihdetyön toimintaympäristö eroaa olennaisesti yleisen sosiaalityön vastaavasta. Päihdetyössä päihdeidenkäytöstä keskustelu on pääroolissa. Yleisissä sosiaalipalveluissa päihdeidenkäyttö on puolestaan yksi puheenaihe muiden joukossa, eikä asiakas ole välttämättä valmistautunut keskustelemaan aiheesta.

Elina Rengon väitöksessä kävi ilmi, että motivoiva vuorovaikutus on alkoholinkäytön puheeksiotto- ja neuvontatilanteiden kulmakivi.

jatkuu >

Tietoa työn tueksi!

Toimiva kunta. Hyvinvointia! Sivistystä! Elinvoimaa!

Sallinen Sini, Majoinen Kaija & Seppälä Jari (toim.)

Kirja soveltuu sekä kunnan perustietojen opiskeluun että kunta-alan tilanteen päivittämiseen. Kirja sisältää yleiskuvan kunnan hallinnosta, päätöksenteosta, johtamisesta, tehtävistä ja niiden hoitamisesta, taloudesta ja sen ohjauksesta sekä tiedonhallinnasta. Kirjassa on myös lisätty kuntia koskeva keskeisin lainsäädäntö. Julkaisuvuosi 2017. **Tilausnumero 509493. Hinta 35 euroa (sis. alv).**

Kuntatalous – monen muuttujan summa

Valkeinen Tuija & Vuorento Reijo (toim.)

Julkaistu on koottu keskeinen ja viimeisin tieto kuntatalouden perusasioista kattavasti. Oppaan tarkoitus on antaa luottamushenkilöille näkökulmaa kuntatalouden maailmaan pohjaksi oman kunnan talousasioiden päätöksenteolle. Julkaisu kattaa kuntatalouden rakenteen ja olennaiset piirteet, merkityksen osana kansantaloutta sekä kunta-valtiosuhteen. 4. uud. painos. Julkaisuvuosi 2017. **Tilausnumero 509499. Hinta 30 euroa (sis. alv).**

20.9. mennessä saapuneet tilaukset ilman toimituskuluja (arvo 9 €). Tilatessasi verkkokaupasta lisää koodi **Pole** lisätiedot-kohtaan.

Tilaukset: kuntaliitto.fi/kirjakauppa

Kaupasta löydät myös Kuntaliiton maksuttomat pdf-julkaisut.

Kissan nostamista pöydälle voi helpottaa, jos puheeksiotto perustellaan sen rutiininomaisuudella.

jatkuu >

- Tärkeämpää kuin mitä sanotaan on usein, miten sanotaan. Vuorovaikutustyyllillä on väliä. Motivoinnissa on tärkeää lähteä liikkeelle asiakkaan omista voimavaroista ja lähtökohdista. Puheeksiotossa ja neuvonnassa ammattilainen kuulostelee saamiaan vastauksia, onkii kohtia, joihin tarttua ja pyrkii vahvistamaan asiakkaan muutoshalua.

Rengon mukaan motivoivan vuorovaikutuksen tavoitteena on kasvattaa, tukea ja herätellä asiakkaan sisäistä motivaatiota. Monesti sosiaaliset ongelmat kietoutuvat yhteen, on masennusta, unettomuutta ja konflikteja lähipiirissä.

- On vaikea sanoa, mikä on minkäkin seurausta. Sosiaalityön ammattilaiset ovat asiantuntijoita tämän tyyppisten vyyhtien ratkomisessa.

Alkoholinkäytön koetaan usein kuuluvan yksilön vapauden piiriin. Ulkoapäin tulevan alkoholinkäytön kontrollin katsotaan herkästi loukkaavan tätä vapautta ja siksi aiheeseen voi olla vaikea tarttua.

Kissan nostamista pöydälle voi helpottaa, jos puheeksiotto perustellaan sen rutiininomaisuudella, kaikilta kysytään samat kysymykset. Näin alkoholinkäyttöä koskevan kysymyksen taustalla ei ole ongelmakäytön epäily, vaan rutiini.

- Osassa työyhteisöjä on epäselviä käytäntöjä siinä, miten edetä, toisissa puheeksioton ja neuvonnan tueksi on laadittu strategia. Usein ongelmakäyttäjät toivoo itsekin, että asiaan puututtaisiin.

Kenen vastuulla alkoholinkäytön puheeksiotto on?

- Olisi hienoa, jos se olisi kaikkien yhteinen asia. Verkon pitäisi olla laaja, jotta mahdollisimman moni tarttuisi siihen. Alkoholinkäytön puheeksiottoon ja neuvontaan tulisi olla yhteiset käytännöt, joihin kaikki sitoutuvat. Tämä ei ole yhden ihmisen urakka, vaan yhteinen projekti, Elina Renko tähdentää. •

➔ KAKS rahoitti tutkimusta.

teksti | Marjatta Pöllänen

HILJAINEN TIETO ei siirry itsekseen

*Paneutumista, aikaa
ja paikkakin tarvitaan,
varhaiskasvattaja
Terhi Ek tietää.*

Varhaiskasvatuksen hiljaista tietoa tutkiva kokenut lastentarhanopettaja **Terhi Ek** Laukaasta valmistelee väitöstään ensi vuodelle. Haastateltaviltaan hän on kuullut huolen muun muassa leikin säilymisestä tulevaisuudessa.

Alalla makustellaan nyt uunituoretta syyskuun alussa voimaan tullutta varhaiskasvatuslakia. Siinä on useita eteenpäin vieviä hyviä puolia, vaikka joka kunnassa kaikki ei heti samalla tavalla asetukaan uomaansa. Toiset säästävät, toiset panostavat.

Terhi Ek pitää laissa hyvänä ainakin lapsen edun ja tuen sekä henkilökunnan osaamisen merkityksen korostamista. Myös kiusaamisen ehkäiseminen ja väkivallalta suojeleminen on nostettu esiin.

Nyt 46-vuotias Ek on työskennellyt sekä pääkaupunkiseudulla että Keski-Suomessa. Hänen ammattinimikkeinään on ollut lastentarhanopettaja, päiväkodin johtaja, perhepäivähoitaja ja aikuiskouluttaja. Hän tietää, etteivät kunnat tai talot ole suinkaan toistensa kopioita.

jatkuu >

Varhaiskasvatukseen pitää sisältyä olennaisesti oppimisen ilo, tuki sekä leikki.

jatkun >

Samoin on hiljaisen tiedonkin kanssa: sekin muuttuu ja kehittyy, sen avulla voi myös muuttaa ja kehittää. Sitä voi sanallistaa, mikä vaatii ponnistelua eikä tieto sitten ainakaan kokonaan ole enää hiljaista. Aina jää kuitenkin sanatontakin kunkin näkökulmalle ja kokemuksille ominaisessa muodossa.

Avaimina vuorovaikutus ja leikki

Terhi Ekin väitöskirjan työnimenä on ollut *Taikapölyä ja vuorovaikutusosaamista – varhaiskasvatuksen näkökulmia hiljaiseen tietoon*.

- Hiljainen tieto tuli vastaan maisteriopinnoissa työssä oppimisen kirjoissa. Uudelleen se tuli vastaan aikuis-kouluttajan pedagogisissa opinnoissa - ja kiinnostasi.

Hän tahtoo kiittää paneutuneita haastateltaviansa sekä haastateltaville jopa työaikaan suoneita työnantajia.

- Tavoitteena on saada valmista ensi vuoden alkupuolella, hän kertoo.

Hiljaista tietoa on käsitelty tutkimuksessa useilla eri aloilla. Ekin mukaan työtä vielä riittää varsinkin hiljaisen tiedon siirtymisen tutkimisessa.

- Pidän lastentarhanopettajan työstä, se on monipuolista ja vaihtelevaa. Mielelläni hyödyntäisin jatkossa väitöskirjaani ja tekisin myös lisää aiheen tutkimusta, vaikka tutkivalla työtöteellä.

Ek jatkaisi mieluusti myös varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin tai lapsen tuen tutkimisen parissa.

- Kenttä on moninainen ja on iso ero, työskenteleekö pienissä ryhmissä vai laina asetuksen sallimilla ylärajoilla.

Hän kertoo toivovansa, että mahdollisimman monet varhaiskasvatuksen parissa työskentelevät, heidän esimiehensä ja poliittiset päättäjätkin pääsisivät perehtymään hiljaisen tiedon tutkimukseen, muun muassa tähän valmistuvaan väitöskirjaan.

Viime aikoina on keskusteltu siitäkin perusasiasta, mitä varhaiskasvatus

on. Ainakaan lasten säilömiseen ja ruokkimiseen vanhempien työpäivän ajaksi ei saa missään enää tyytyä.

- Varhaiskasvatuksen pitäisi olla - ja monin paikoin onneksi onkin - lapsen tarpeista lähtevää, hänet huomioon ottavaa, tavoitteellista ja pedagogisesti johdettua toimintaa. Siihen sisältyvät olennaisesti oppimisen ilo ja tuki sekä leikki, jonka kautta opitaan.

- Tekeillä olevan tutkimukseni valossa varhaiskasvatuksen hiljaisen tiedon ydintä ovat esimerkiksi kokemusten kautta kertynyt toiminnallinen tieto ja osaaminen sekä vuorovaikutusosaaminen.

Hiljainen tieto tulee näkyväksi toiminnassa. Se on usein käytännöllistä, tulee esiin tilanteissa, on tilanteisiin sidottua ja tässä toiminnallisen tiedon ja osaamisen yhteydessä näkyy esimerkiksi organisointitaitoina, ajan ja asioiden hallintana sekä tilanteiden nopeana hahmotuskykyä ja oikeanlaisena reagointikykyä. Se voi kasvaa työuran myötä ja on ammattitaidon ydintä.

- Vuorovaikutusosaaminen tuli selkeästi esiin aineistossani. Se on koettu tärkeäksi, koska työtä tehdään koko ajan toisten ihmisten, lasten, kollegojen, vanhempien ja yhteistyötahojen kanssa. Vuorovaikutusosaaminen ei ole itsestään selvää.

Tapa tarkastella päivitettäviä asioita

Hiljaisen tiedon ja tietämisen ilmiö on monitahoinen ja monella tavalla lähestytävää, eikä Terhi Ek vielä ole valmis oman tutkimuksensa perusteella sitä määrittelemään.

- Työyhteisöissä hiljaisen tiedon tarkastelu voi olla myös yksi tapa päästä pohtimaan päivitettäviä asioita. Aineistossani esimerkiksi negatiiviseksi ajatellusta hiljaisesta tiedosta osa koski vanhoja toimintatapoja, jotka olivat jääneet elämään omaa elämäänsä.

Tärkeää on se, mitä positiivista tai negatiivista hiljaisesta tiedosta seuraa, tunnisti sitä tai ei.

Joskus voidaan päätyä tekemään ”kuten on aina tehty” tai synnytetään turhaan muutosvastarintaa.

Terhi Ek haastatteli päivähoidon ammattilaisia. Saman alan ihmiselle saattoi olla helppo avautua.

- Pysin antamaan mahdollisimman vapaan tilan puhua. Minun näkökulmastani kieli on tärkeä. Sen avulla pyritään siirtämään sitä, mitä ei pystytäkään näkemään.

Varhaiskasvatus on paljon ihmishuhtedetyötä ja jatkuvaa tiedon prosessointia.

- Jos lähdetään sanoittamaan hiljaista tietoa, tarvitaan aikaa ja paikka, mikä ei aina onnistu. Ihmiset ja asiat ovat erilaisia. Jokaisella on omalla ”kovalevyllään” valtavasti tietoa. Kaikkea ei kuitenkaan pysty kertomaan, saati siirtämään, ei näyttämällä eikä puhumalla.

Aineistossa tuli hyvin esille, että on vielä selkeää kuvailla konkreettisia toimintoja, muttei ajatteluun tai vuorovaikutukseen perustuvia asioita.

- Hiljaisen tiedon sanoittaminen ja siirtäminen tarvitsee rauhaa. Pitää järjestää aikaa ja tilaa ja varmistaa, että kumpikin ymmärtää mitä kulloinkin tarkoitetaan. Eikä ihminen puhu vain sanoillaan. Sanallistamiseen voi liittyä ristiriitaisiakin eleitä, iloa tai otsarypyjä, mistä puolestaan voi syntyä väärinkäsityksiä, jopa mielipahaa.

Uutta näkökulmaa ja yllätyksiä

Hiljaista tietoa ja hiljaisen tiedon siirtoa on tutkittu. On käsitteanalyysiä ja empiristä tutkimusta. Terhi Ek ei uskalla ilmoittautua uraa uurtavaksi, mutta varhaiskasvatuksen alalla hiljaisen tiedon siirtämistä saisi hänen mielestään tutkia vielä enemmän.

- Esimerkiksi diakonien, pappien ja opettajien työssä sekä hoitotyössä on tutkittu hiljaista tietoa. Hiljaisen tiedon siirtämistä on myös tutkittu monilla eri ammatti- tai työaloilla ja eri näkökulmista.

Hiljainen tieto on myös väylä päästä joskus tuttuihin asioihin uudesta näkökulmasta. Jos haluaa muuttaa jotain, täytyy oppia. Ja sille on annettava työyhteisössä aikaa.

- Mikään ei ole itsestään selvää. On

pysähdyttävä ja kysyttävä, mikä on oleellista ja aiheellista siirtää, jotta saadaan aikaan hyödyllistä muutosta arkeen.

Terhi Ek kertoo yrittäneensä olla avoimena ja tiedosti ennakkokäsityksiään, mutta kuunteli aineistoaan väistämättä myös lastentarhanopettajana.

- Yllätyin silti aineiston rikkaudesta ja monipuolisuudesta. Myös negatiivisen hiljaisen tiedon esiin nouseminen yllätti.

- Rikkaan ja luovan leikin merkitys ja sen arvostuksen pysymisen tärkeys näkyvät aineistossa kirkkaasti. Työntekijöillä on selvästi huoli sen säilymisestä tulevaisuudessa. Huolta ilmeni myös säästöpainesta. He pohtivat, miten tulevaisuudessa voidaan suojella lasta ja leikkiä.

Muuttuuko hiljainen tieto?

- Hiljaisen tiedon ja tietämisen ilmiö on monitahoinen. Ajattelen kokoavasti, että kyllä se hiljainen tieto muuttuu, olipa se henkilökohtaista tai kollektiivista. Elämä ja ympäristömmekin muuttuvat. Hiljainen tieto on tilanteisiin sidottua, se ilmenee niissä. Hiljainen tieto on oikeastaan paradoksi, kun se ei enää ole hiljaista sanoittamisen jälkeen.

Ja toisaalta, vaikka kuinka yrittää, niin se toiminnallinen puoli, se tietäminen ja tietämisen prosessi, se jää kuitenkin osittain sanoittamatta, vaikka tarkastelisi kuinka pientä hetkeä tai tilannetta kerrallaan.

Varhaiskasvatuksen näkyviä muutoksia Terhi Ekin uran aikana on ollut esimerkiksi tietotekniikan tulo esiopilaille ja nuoremmillekin, joille tabletti on jo tuttu juttu. Työntekijät viestivät vanhemmille ja käyttivät sitä suunnitteluun ja dokumentointiin, hän kertoo.

- Ilahduttavaa on esimerkiksi luontopäiväkotien ja metsäesikoulujen yleistyminen. Luonto ja ympäristö ovat kasvatuksessa tulleet entistä voimakkaammin esille.

Myös lapsen osallisuuden korostuminen on Ekin mielestä iso muutos aiempaan verrattuna.

- Lapsi otetaan mukaan arjen suunnitteluun ja hänen toiveitaan kuullaan. Lisäksi lapsen oikeus tarvitsemaansa tukeen velvoittaa nykyään vahvemmin. Se toteutuu mielestäni jo aiempaa paremmin, mutta ei vielä kaikkialla eikä aina riittävästi. •

➔ KAKS rahoitti väitöstyötä.

A portrait of a woman with short brown hair and glasses, wearing a dark blue jacket over a light-colored top. She is standing in a forest with large tree trunks in the background. The text is overlaid on the left side of the image.

teksti | Pirjo Silveri kuvat | Merja Ojala ja iStockphoto

NUORISOTUTKIJA ANU GRETSCHEL:

HYVÄ ELÄMÄ kuuluu kaikille

Millaisin mieltein työtä ja koulutusta vailla olevat nuoret katsovat tulevaisuuteen? Millaisia käsityksiä heillä on julkisista palveluista ja demokratiasta? Mitä heille kuuluu 10 vuoden päästä?

Anu Gretschel ja Sami Myllyniemi kuulevat nyt sellaisia 15–29-vuotiaita, joita ei yleensä Nuorisobarometriin tavoiteta.

Kelkasta tipahtaminen on inhimillinen tragedia yksilölle, mutta parikymppisenä syrjäytyneet käyvät kalliiksi myös yhteiskunnalle. Siksi muidenkin kuin tutkijoiden kannattaa herkillä korvalla kuunnella vastauksia.

Nuorisotutkimusseuran monivaiheinen hanke yhdistää laadullista ja määrällistä aineistoa. Tutkijakaksikon työnjako on selkeä: Gretschel jututtaa nuoret kasvokkain, tilastotutkija Mylly-

niemi perehtyy heidän asioihinsa rekisteritiedon avulla.

Samojen henkilöiden elämänkulkua tarkastellaan uudestaan kymmenen vuoden kuluttua. Luvassa on tietoa palvelujen kehittämiseen sekä ennaltaehkäisvästä että korjaavasta näkökulmasta.

Jo ensimmäiset tulokset hätkähdyttävät. Etsivien nuorisotyöntekijöiden toteuttamat alkuhaastattelut osoittivat huono-osaisuuden olevan laaja-alaista ja syvää. Tutkimusraportti valmistuu ensi vuonna, mutta ydinviesti päätöksentekijöille on jo selvä.

- Pitää ymmärtää, että hyvinvointi tu-

Pitää ymmärtää, että hyvinvointi tulee aina ykkösenä. Nuoren täytyy saada hyvä ja arvokas elämä sellaisena kuin hän on.

lee aina ykkösenä. Nuoren täytyy saada hyvä ja arvokas elämä sellaisena kuin hän on. Sen jälkeen voidaan puhua, onko tarjolla riittävästi polkuja ja tukea niillä kulkemiseen, erikoistutkija, filosofian tohtori Anu Gretschel kiteyttää.

Etsivät löysivät

Nyt käynnissä olevan projektin kohte-

na ovat ns. NEET-nuoret. Lyhenne tulee englannin kielen sanoista Not in Employment, Education or Training.

Ensimmäinen osuus toteutui viime vuonna valtioneuvoston kanslian toimeksiannosta, professori **Juho Saaren** eriarvoisuustyöryhmän työtä varten. Etsivä nuorisotyö haki tietyt kriteerit täyttäviä henkilöitä eri puolilta Suomea. Nopealla aikataululla löytyi 117 haastatteluun suostuvaa.

- Ilman nuorisotyöntekijöiden apua emme olisi heitä tavoittaneet, Anu Gretschel kiittelee.

Tutkijoilla on käsissään kirjava ryhmä hankalissa elämäntilanteissa olevia alle kolmekymppisiä, joista joillekin on kasaantunut uskomattomasti haasteita ja tapahtunut lähestulkoon kaikkea, mitä elämässä voi sattua.

- Eivätkä kaikki ongelmat ole lähöisin nuoresta itsestään tai perheestä, Gretschel muistuttaa.

Nuorisobarometrin perusaineistossa on toisenlaista joukkoa. Siellä on nuoria, joita saa kiinni puhelimitse, joilla on liittymä kunnossa ja jotka vastaavat tuntemattomaan numeroon. He lähtevät juuri sen hetken katkaisevaan keskustelutuokioon ja pystyvät vastaamaan kysymyksiin, joita vieras ihminen pelkästään suullisesti esittää.

Koulutusta, harjoittelupaikkaa ja työtä vailla olevat, tutkimukseen lähteneet nuoret ovat 22 kunnasta Varsinais-Suomessa, Helsingissä ja Uudellamaalla, Keski-Suomessa ja Kainuussa.

Etsivät nuorisotyöntekijät hoitivat alkuhaastattelut tutkijoiden evästyksellä. Kokemus oli pääsääntöisesti plusmerkkinen molemmille. Nuoret kokivat, että heidän ajatuksillaan on väliä ja siksi osallistuminen tuntui merkitykselliseltä. Etsivät hyötyivät, koska he oppivat tuntemaan entistä paremmin nuoriaan. Valmiista kyselylomakepohjasta tuli heille tavallaan työväline.

Noin puolet ryhmästä suostui tutkijan tekemään jatkohaastatteluun ja antoi luvan itseään koskevan rekisteriaineiston käyttöön.

Syvähaastattelukierros on nyt me-

nossa KAKSin tuella. Varsinaissuomalaiset Gretschel jututti jo keväällä Lounais-Suomen AVIn rahoituksella. Kainuulaiset hän tapasi kesällä, ja loput syksyn aikana.

Keskustelussa vierähtää pari tuntia.

”Emme paranna, puutu tai käännä”

NEET-nuoruus ei välttämättä tarkoita pysyvää olotilaa, vaan asema voi vaihdella.

- Osa on ulkopuolella hetken, osa pitkään. Osa sukkuloi välimaastossa eli käy esimerkiksi kokeilemassa koulutusta, tekee ehkä tutkinnonkin, mutta palaa taas työttömäksi, Anu Gretschel kertoo.

Helposti kuvitellaan koulutukseen pääsyn takaavan auvoisan tulevaisuuden, mutta aina ei käy näin onnellisesti.

- Joskus se merkitsee jopa käännettyä huonompaa, ellei nuori sitten pärjääkään. Aika moni on melkoisissa opinto- ja muissa veloissa, kun koulut ovat jääneet kesken.

Nuoret ovat olleet hyvin avomielisiä. Kipeistä asioista puhuminen nostattaa tunteita pintaan, joten haastattelutilanteisiin on rakennettu turvaverkkoa.

Tutkija ei yritä parantaa tilannetta, käännä tai kannusta esimerkiksi jättämään päihteet.

- Emme puutu haastateltavien valintoihin tai elämään, vaan selvitämme, mitä hyvinvointi heidän näkökulmastaan tarkoittaa, ja miten hyvää elämää voitaisiin edistää muuttamalla yhteiskuntaa tai yhteisöä.

Tapaamisessa toki korostetaan myönteisiä asioita.

- Käymme korttien avulla läpi, mitä nuoren elämään kuuluu. Selvitämme ensin, mitä kaikkea on, ja vaikkamme niin oletta, usein nuori jossain vaiheessa nostaa esiin työ- ja koulutuskortin ja oman suhteensa niihin kysymyksiin. Useimmat haluavat tulevaisuudessa nähdä itsensä työelämässä, harvan arvovalinta on jokin muu.

Onko meillä hyvä koulu?

Tutkimusprosessi on kesken ja aineistot analysoimatta, mutta joitakin huomioi-

jatkuu >

jatkuu >

ta Anu Gretschel uskaltaa tähänastisten keskustelujensa pohjalta paljastaa.

- Melkein kaikki Varsinais-Suomen ja Kainuun haastatellut olivat joutuneet koulussa aika rankasti kiusatuksi, ja he nostivat tämän oma-aloitteisesti heti alussa esiin. Myöhemmin aihe olisi linkittynyt kysymyksiin, onko sinulla ystäviä, oletko tuntenut itsesi yksinäiseksi ja onko elämäsi kaikissa vaiheissa ollut samalla tavoin, Anu Gretschel selvittää.

Nuorten yhteisöstä lähtevä voima on Gretschelin mukaan vaikeasti hallittavissa, mutta kun taustalla on niin

monen kiusatun kokemus, että aikuiset kouluyhteisössä ovat olleet välinpitämättömiä eivätkä ole ottaneet asiaa todesta. Tilanteita ei ole osattu hoitaa.

Tutkimusasetelmassa on mukana myös näkökulma, mahdollistaako tai edistääkö kodin antama evästys jotenkin eriarvoisuutta.

- Kokemus kiusaamisesta koulussa kuitenkin voittaa sen. Meillä on suuri rakenteellinen yhteiskunnallinen ongelma, jos koulu tuottaa kierrettä, jonka lopputuloksena nuoria päätyy työn ja koulutuksen ulkopuolelle.

Eikö ilmiötä todella pystytä kitkemään, vaikka tutkittua tietoa seurauksista on runsaasti?

- Tuijotamme väärän tyyppisiä indikaattoreita. Pisat ja vastaavat vievät palstatilan, vaikka koulun toimivuutta ja sen tarjoamia elämän eväitä kaikille nuorille pitäisi tarkastella paljon mo-

nipuolisemmin. Onko meillä hyvä koulu, jos saamme hienot tulokset Pisassa, mutta samaan aikaan yhteisössä jotkut syrjäytyvät niin huonoon asemaan, ettei heillä ole enää voimavaroja päästä hyvään elämään, työyhteisöihin tai ylipäättään työmarkkinoille?

Ystävien puutetta ja yksinäisyyttä

Anu Gretschel arvelee, että yksilö itse ja lähiyhteisö muovaavat enemmän nuoren käsityksiä kuin esimerkiksi asuinpaikka ja sen kaupunkimaisuus tai maaseutumaisuus.

Otokseen mahtuu monenlaisia vähemmistöjä, erilaisista kulttuurisista ja etnisistä taustoista tulevia sekä niitä, joiden seksuaalisuus tai sukupuoliuus poikkeaa valtavirrasta. Nämä tekijät voivat heijastua sosiaaliseen elämään ja osittain mutkistaa sopivien yhteisöjen löytämistä.

Ensi vaiheen tulokset paljastavat, että haluja kuulua johonkin usein on, mutta ei kykyä sitoutumiseen.

Osalla on vaikeuksia solahtaa yhteiskuntaan maahanmuuttotaustan, seksuaalisen identiteetin tai sosiaalisten tilanteiden kammon takia. Yhdellä hankalat perheolot tai väkivaltainen kumppani lisäävät arjen haastetta. Toinen on viettänyt rikollista elämää ja välttelee siksi viranomaiskontakteja. Kolmas on pahoissa talousvaikeuksissa, luottotiedot ovat menneet pika-vippien takia.

Nuorten omasta mielestä juuri ystävien puute on keskeisin syrjäytymisen syy. Sekä yksinäisyyden kokemukset että niiden osuus, joilla ei ole yhtään luottamuksellista ystävää ovat moninkertaisia verrattuna nuoriin keskimäärin.

- Jotkut haastateltavat kuvasivat olevansa nelinkertaisessa marginaalissa. Useimmat eivät tietoisesti suuntaa itseään ulkopuolelle, vaan he toivoisivat pääsevänsä koulutukseen ja työelämään. Entä jos kaikki eivät saakaan töitä? Jos 30 vuotta kuluu, etkä ole saanut vielä töitä, onko sinulla voinut olla hyvä elämä, Anu

Meillä on suuri rakenteellinen yhteiskunnallinen ongelma, jos koulu tuottaa kierrettä, jonka lopputuloksena nuoria päätyy työn ja koulutuksen ulkopuolelle.

MIKÄ NUORISO-TUTKIMUSSEURA?

KAKS myönsi Nuorisotutkimusseura ry:lle 50 000 euroa hankkeeseen, joka selvittää työn, koulutuksen tai harjoittelun ulkopuolella olevien 15–29-vuotiaiden käsityksiä tulevaisuudesta, demokratiasta ja julkisista palveluista. Tutkimuksen toteuttavat erikoistutkija Anu Gretschel ja tilastotutkija Sami Myllyniemi.

Rahoitus on ensimmäinen KAKSin seuralle myöntämä.

Nuorisotutkimusseura tarjoaa nuoria koskevaa tietoa ja asiantuntemusta yhteiskunnan eri toimijoille. Yhdistyksessä on 380 jäsentä.

Seuran nuorisotutkimusverkosto tuottaa monitieteistä tietoa ja osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun tarjoamalla näkökulmia nuorten parissa tehtävään käytännön työhön, hallintoon ja politiikkaan.

Nuorisotutkimuksella on erityinen vastuu tarttua ajankohtaisiin nuoria koskeviin ilmiöihin. Aihepiirit vaihtelevat yhteiskunnassa tutuista ja tunnustetuista vaiettuista ja marginaaleja koskeviin.

Gretschel kysyy.

Hämmästyttävältä tuntuu, että tyytyväisyys elämään vaihtelee nelosesta kymppiin.

- Joku kokee elämänsä antoisaksi ja merkitykselliseksi myös työn ja koulutuksen ulkopuolella. Jokaisella oli jokin positiivinen asia, jota hän odotti. Kun elämänpalaset ovat erittäin heikossa jamas- sa, iloa tuottava asia saattaa olla tosi pieni.

Yhteenkuuluvuuden tunne suomalaisen yhteiskuntaan on löyhempää kuin ikäluokalla keskimäärin. Alkuhaastatteluissa saatiin hieman yllättävä tulos: kaikkein eniten yhteiskunnasta irrallaan ovat omasta mielestään helsinkiläisnuoret.

Jatkokeskusteluissa pengotaan syvemmin, mitä nuori irrallaan ololla tarkoittaa. Kysymystä täsmennetään tehtävällä, jossa on kolme yhteiskuntaa kuvaavaa pyöräilyä. Yhdessä on ruksi

keskellä, toisessa rajalla ja kolmannessa kehän ulkopuolella. Nuori valitsee, missä kohtaa kokee olevansa.

- Taustalla on vielä ajatus vuorovai- kutuksesta eli asettaako yhteiskunta jo- honkin tiettyyn rooliin – ja samalla si- sä- tai ulkopuolelle.

Yksinäinen nuori voi olla, mutta ei yksin. Ympärillä on monenlaisia aut- tajia, etsivän nuorisotyöntekijän li- säksi esimerkiksi joku sosiaali- ja ter- veyspuolelta. Entisen oppilaitoksen opinto-ohjaaja tai kuraattori pystyy tu- kemaan nivelvaiheessa, kun nuori ei olekaan sijoittunut eteenpäin.

- Usein edes ammattilaisilla kaik- ki elämän palaset eivät kuitenkaan ole tiedossa. Kun olen kysynyt, kuinka mo- ni lähelläsi olevista aikuisista tietää täs- tä tai tästä, haastateltava saattaa vasta- ta, ettei juuri kukaan.

jatkuv >

EUROOPAN MUUTTOLIIKEVERKOSTO

Euroopan muuttoliikeverkoston (European Migration Network, EMN) Suomen yhteyspisteen tuottamat uusimmat julkaisut:

- *Maahanmuutto- ja turvapaikkaraportti 2017* esittelee maahanmuu- ton tärkeimmät kehityskulut Suomessa vuonna 2017.

- *Maahanmuuton tunnusluvut 2017* (saatavissa suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä): tilastokatsaus havainnollistaa lukujen avulla Suomeen vuonna 2017 suuntautuneen maahanmuuton; mistä maista ja millä perustein Suomeen tultiin.

- *Asylum and Migration Glossary 6.0*: Maahanmuutto- ja turvapaik- kasanastosta on ilmestynyt uusi englanninkielinen versio.

Se sisältää noin 470 termiä 22:lla eurooppalaisella kielellä.

Sanastoa määritelmineen voi hyödyntää monipuolisesti maahan- muuttoon liittyvässä asiantuntijatyössä. Sanasto selkeyttää maa- hanmuuttoon, pakolaisuuteen ja kotouttamiseen liittyviä käsitteitä.

Sanaston verkkoversio löytyy osoitteesta: <https://ec.europa.eu/emn> --> EMN Glossary

Julkaisut löytyvät osoitteesta: www.emn.fi/raportit/uusimmat_raportit

Julkaisuista saatavana myös painettuja kappaleita, tiedustelut sähköpostitse osoitteeseen emn@migri.fi

Yhteystiedot:

Euroopan muuttoliikeverkosto, Maahanmuuttovirasto
Puh: 0295 430 431
emn@migri.fi
www.emn.fi (Suomen kansalliset verkkosivut)
www.ec.europa.eu/emn/ (kansainväliset verkkosivut)

GastroPanel® vatsavaivoista kärsiville ja terveystarkastukseen

Healthy Stomach Initiative -organisaation työryhmän kuusitoista gastroenterologian asiantuntijaa kahdestatoista eri maasta ehdottaa verinäytteestä määritettäviä GastroPanel-biomerkkiaineita sekä oireettoman että vatsavaivoista kärsivän potilaan tutkimiseen (Agréus L, Kuipers EJ, Kupcinskas L, Malfertheiner P, Di Mario F, Leja M, Mahachai V, Yaron N, van Oijen M, Perez Perez G, Rugge M, Ronkainen J, Salaspuro M, Sipponen P, Sugano K, Sung J. Rationale in diagnosis and screening of atrophic gastritis with stomach-specific plasma biomarkers, Scandinavian Journal of Gastroenterology 2012; 47: 136 – 147). GastroPanel auttaa löytämään ylvätsavaivoista kärsivien joukosta niitä potilaita, joille gastroskopia-tutkimus on välttämätön mm. lisääntyneen mahasyöpäriskin takia (www.biohit.fi/lisatietoja).

GastroPanel-tulosraportti ilmoittaa diagnoosin

- Helikobakteeri-infektiosta (www.gastropanel.fi)
- Atrofisesta gastriitista sekä sen sijainnista mahalaukun korpuksessa ja/tai antrumissa. Korpuksen atrofinen gastriitti aiheuttaa vähähappoisen tai hapottoman mahan, joka voi johtaa mm. maha- ja ruokatorvisyöpään. Antrumin atrofinen gastriitti lisää peptisen haavataudin ja mahasyövän riskiä
- Helikobakteeri-infektiosta myös silloin, kun tutkittavalla on atrofinen gastriitti, MALT-lymfooma tai vuotava peptinen haava tai hän saa parhaillaan happopumpunesto (PPI) -lääkitystä tai antibioottihoitoa. Näissä tapauksissa 13C-ureahengitystesti (UBT) ja ulosteen antigeenitesti voivat hyvin usein antaa vääriä negatiivisia tuloksia. UBT voi antaa myös vääriä positiivisia tuloksia mahalaukun ollessa hapoton
- Mahalaukun limakalvon runsaasta haponerityksestä

Atrofinen gastriitti, runsaan haponerityksen vuoksi epäily ruokatorven refluksitaudin komplikaatiosta ja oireileva helikobakteeri-infektio ovat gastroskopian indikaatioita.

Atrofinen gastriitti

- helikobakteeri-infektion tai autoimmuunitaudin aiheuttama mahalaukun limakalvon surkastuma ja sen seurauksena syntynyt toiminnan häiriö
- esiintyy joko mahalaukun korpus- tai antrum-osassa tai molemmissa,
- on useimmiten oireeton
- jää toteamatta dyspepsian ja helikobakteeri-infektion diagnostiikkaan käytetyillä testeillä: 13C-ureahengitystesti ja ulosteen antigeenitesti
- voi johtaa mahalaukun ja ruokatorven syöpään, B12-vitamiinin, kalsiumin, magnesiumin, sinkin ja raudan sekä joidenkin lääkeaineiden imeytymishäiriöön
- voi lisätä maha-suolikanavan ja keuhkojen vaikeiden infektioiden riskiä

Helikobakteeri-infektio

- on sekä mahasyövän että peptisen haavataudin (maha- ja pohjukaissuolihaava) itsenäinen riskitekijä

Runsas haponeritys

- lisää ruokatorven sairauksien (haavainen ruokatorven tulehdus; Barrett'in ruokatorvi, ruokatorven alaosan syöpä) riskiä refluksitautia sairastavilla potilailla (www.biohit.fi/lisatietoja)

GastroPanel-tutkimuksia on saatavissa mm. yksityisiltä lääkäriasemilta: www.biohit.fi/gastropanel-lahete.

Lääkärin läheteellä saa KELA-korvauksen GastroPanel-biomerkkiainetesteistä (verinäytteen pepsinogeeni I-, pepsinogeeni II- ja gastriini-17b-pitoisuudet sekä helikobakteerivasta-aineet, www.gastropanel.fi – tulosten tulkinta GastroSoftilla).

Ylvätsavaivoista kärsivä tai terveystarkastusta haluava voi tilata GastroPanel- ja ColonView-FIT-tutkimuksia ilman lääkärin lähetettä Biohit Oyj:n palvelulaboratoriosta, ajanvaraus puh. 0400 603 222, arkisin klo 9-15.

GastroPanel® auttaa valikoimaan gastroskopiatutkimukseen ja ajoissa hoitoon mm. niitä potilaita, joilla on helikobakteeri-infektion tai autoimmuunisairauden aiheuttama atrofinen gastriitti. Autoimmuuniperäistä korpuksen atrofista gastriittia sairastavalla voi olla samanaikaisesti toinenkin autoimmuunitauti, kuten, keliakia, nivelreuma, tyypin 1 diabetes, tai päinvastoin, esim. kilpirauhasen autoimmuunitautia ja tyypin 1 diabetesta sairastavilla on usein autoimmuuniperäinen oireeton atrofinen gastriitti. Korpuksen atrofinen gastriitti (hapoton maha) ja antrumin atrofinen gastriitti yhdessä ovat tärkein tunnettu mahasyövän riskitila. Hapottomassa mahassa syntyvä karsinogeeninen asetaldehydi mahdollisesti on eräs syy siihen, että haponestolääkityskin voi aiheuttaa mahasyöpäriskiä.

Atrofisen gastriitin tai haponestolääkkeiden aiheuttamassa hapottomassa mahassa suusta sinne syljen mukana kulkeutuvat mikrobit kykenevät elämään ja tuottamaan ravinnon sokereista ja alkoholista karsinogeenistä asetaldehydiä (www.acetium.fi).

Acetium® kapseli sitoo mahalaukussa karsinogeenistä asetaldehydiä (www.biohit.fi/Tutkimus: State of the art GastroPanel and Acetium Innovations for the unmet need).

Nykyisin vapaasti apteekista saatavien happopumpunesto (PPI)-lääkkeiden käytöstä on muistutettu: —*Jos potilaalla on hälyttäviä oireita, pahanlaatuisen sairauden mahdollisuus on suljettava pois, koska PPI-hoito voi lievittää oireita ja viivästyttää diagnoosia.* Ilman atrofisen gastriitin (hapottoman mahan) poissulkemista ylvätsavaivoihin käytetään usein ilman lääkärin määräystä turhaan PPI-lääkkeitä. Nämä lääkkeet voivat aiheuttaa mahasyöpäriskin lisäksi mm. kalsiumin vajeen ja osteoporoosia sekä vaikeita infektiota, B12 vitamiinin vajeen ja mahdollisesti dementiaakin erityisesti ikääntyvällä väestönosalla.

Samoja edellä kuvattuja sairastumisriskejä on potilailla, joilla 13C-ureahengitystestillä, ulosteen antigeenitestillä tai pelkillä vasta-ainetesteillä tutkittuina atrofinen gastriitti ja siitä johtuvat riskit jäävät toteamatta. Tämän lisäksi näillä testeillä jää huomiotta se, että helikobakteerin onnistunut häätöhoito ei paranna atrofista gastriittia mahasyöpä- ym. riskeineen (www.biohit.fi/Helicobacter pylori-infektion turvallinen diagnostiikka).

Koska ylvätsavaivat voivat usein olla etenkin vanhemmilla henkilöillä paksusuoliperäisiä, GastroPanel-tutkimusta täydentää ulosteen piilevän ihmisen veren määrittäminen ColonView-FIT-testillä (kts. www.biohit.fi/Sijoittajat/Pörssi- ja lehdistötiedotteet: 12.5.2015, Suolistosyövän seulonta, nykyaikainen kotimainen ratkaisu, www.biohit.fi/lisatietoja).

Mitä huonommin julkiset palvelut kohdistuvat heille, sitä syvemmäksi eriarvoisuus käy.

jatkun >

Kansalaisaloitteet innostavat

Tutkijat selvittävät myös, miten nuoret pyrkivät vaikuttamaan, ja se tarkoittaa muutakin kuin äänestämistä. Perinteisesti osallistumisen tavat ovat olleet vain tietäntyyppisiä, mutta sosiaalisen median aikakaudella 2000-luvulla on toisin.

- Herkästi ajatellaan, että työtä ja koulutusta vailla olevat ovat ulkopuolella myös kaikesta vaikuttamisesta, mutta ei pidä paikkaansa! Esimerkiksi yhteiskunnalliset asiat saattavat kiinnostaa. Joku haluaa nähdä A-studion, ja ellei pääse ohjelmaa lähetyksiaikaan seuraamaan, katsoo sen Areenasta ja nimenomaan tietokoneen ruudulta, ei televisiosta. Toki toiset sanovat suoraan, etteivät rahkeet riitä omien asioiden ulkopuolelle, Anu Gretschel kertoo.

Gretschel on huomannut mielenkiintoisen ilmiön.

- Kansalaisaloitteet ovat yllättävässä määrin saaneet näitä nuoria liikkeelle. Haastateltavat itse ovat kertoneet osallistuneensa ja sen jälkeen vielä seuranneensa, miten aloitteelle käy.

Vaikuttaa voi myös omalla esimerkillään.

- Jotkut ovat kertoneet pitävänsä positiivisuutta yllä omalla puheellaan niin nettiyhteisössä kuin arkielämässä, ja kyse voi olla vaikka ekologisuuden puoltamisesta tai maahanmuuttovas-

taisuuden torjumisesta. Toisaalta haastateltavien joukossa on myös maahanmuuttovastaisia nuoria.

Hyvinvointi aina ykkösenä

Alle kolmekymppiset pudokkaat koskettavat mitä suurimmassa määrin myös kuntia. Kyse on merkittävästä väestönosasta, jonka asiat on ratkaistava sote-kuvioiden, potilaiden hoitoketjujen ja vanhuspalvelujen ohella.

Anu Gretschelin mielestä ymmärrystä ja tietoa näiden nuorten tarpeista ja kokemuksista on varaa huimasti lisätä.

- Mitä huonommin julkiset palvelut kohdistuvat heille, sitä syvemmäksi eriarvoisuus käy, ja sitä kauemmaksi he joutuvat yhteiskunnan keskiöstä.

Päätäjien on käsitettävä, että pääsy pysyvästi pois koulutuksen ja työn ulkopuolelta voi olla vuosien prosessi.

Tutkimushankkeen ensimmäinen osa paljasti karulla tavalla pahoinvoinnin syvyyden. Ei ollut ystäviä, ei sosiaalista elämää, ei antoisaa vapaa-aikaa, ei tulevaisuuden uskoakaan. Vaikka syyseuraussuhde ei mene niin, että työn ja koulutuksen ulkopuolelle jäävälle automaattisesti käy näin, huono-osaisuus osoittautui erittäin kokonaisvaltaiseksi.

- Yleensäkin kun tehdään lapsia ja nuoria koskevia päätöksiä, pitäisi olla nykyistä enemmän tietoon perustu-

vuutta. Esimerkiksi heidän tavoistaan käyttää palveluja ja niiden merkityksensä hyvinvoinnille. Se korostuu tällaisessa ryhmässä, jossa ei olla kaikessa ihan samanlaisia kuin muut, ja jonka vuorovaikutus yhteiskuntaan on vähäistä. Väärin ymmärretyksi tulemisen vaara on suuri.

Mukaan lähtemisen meininkiä

Yleensä haastateltavat suhtautuvat positiivisesti työkokeiluihin, enemmistön mielestä esimerkiksi työpajajaksot ovat vieneet eteenpäin. Toki mukana on myös toinen ääripää. Se, joka pitää työn tekemistä yhdeksän euron ruokakorvauksella alentavana, ja joka ei usko tarjotusta kokeilusta olevan mitään hyötyä.

Ihmiset ovat yksilöitä, eikä mikään yksittäinen toimenpide paranna NEET-nuorten elämää.

- Samoin on mahdollon sanoa, että jokin tietty palvelu olisi ollut nuorten kannalta suuri epäonnistuja. Ainoastaan jos ajatellaan koulua palveluna, kiusaamiskokemukset osoittavat, ettei Suomessa ole pystytty rakentamaan yhteisöä, joka on edullinen kaikille lapsille. On ehdotettu oppivelvollisuuden kasvattamista vuodella tai kahdella, mutta auttaisiko se näitä ihmisiä? Etenkin kun kokemus koulukiusattuna olemisesta on sellainen kuin on, Anu Gretschel sanoo. •

➔ KAKS tukee tutkimusta.

Juttusarjassa esitellään henkilöitä, jotka ovat KAKSin tuella väitelleet tohtoreiksi. Mitä väitöskirja antaa tekijälleen työelämässä?

teksti | Salla Nazarenko kuvat | Merja Ojala

TUTKIJAN SIELU AUTTAA ALUEKEHITYS-ASIAANTUNTIJAA

Väitöstutkimus on ollut avuksi Kirsi Mukkalan nykyisessä työssä.

Työt yliopistolla vaihtuivat aluekehitysasiantuntijan tehtäviin, kun auki tuli täydellisesti sopiva tehtävä Keski-Suomen liitossa. **Kirsi Mukkala** tarkasteli väitöskirjassaan alueellista keskittymiskehitystä ja työvoiman liikkuvuutta sekä teknologia-yritysten tukemista tietoperustaisessa taloudessa. Mukkala voinee hyvällä omallatunnolla kutsua tutkijasieluliseksi virkanaiseksi.

- Minua motivoivat ajankohtaiset ja aidot aluekehittämisen kysymykset. Aluekehitystä kuvaavat indikaattorit - niiden kehitys ja taustat ovat erityisiä mielenkiintoni kohteita, Mukkala sanoo.

Hänen mukaansa tutkijan koulutus näkyy muun muassa analyttisyytenä ja kiinnostuksena tutkimustietoon.

- Työni on toki sen verran kiireistä, että pöydälleni päätyy lähinnä se tutkimus, joka parhaiten viestitään. Aluekehitykseenkin liittyen tehdään niin paljon tutkimusta.

Kirsi Mukkala väitteli vuonna 2011. Artikkelimuotoisessa väitöskirjassaan Mukkala tarkasteli tiettyjä aluekehityksen muutostekijöitä ja ilmiöitä erityisesti tietoperustaisen talouden näkökulmasta. Ensimmäisessä artikkelissa

tutkimuksen kohteena olivat väestön ja yritysten maantieteellisestä keskittymisestä saatavat lokalisaatio- ja urbanisaatiohyödyt.

Toisessa analysoitiin korkean teknologian yritysten tuen tarpeita verkostoitumisessa ja innovaatiotoiminnassa.

Kolmas ja neljäs artikkeli keskittyivät korkeasti koulutettujen työntekijöiden alueellisen ja toimialojen välisen liikkuvuuden tarkasteluun.

Väitöskirjassa todetaan osaamisvirtojen vahva suuntautuminen keskusalueille.

- Alueellisen liikkuvuuden lisäksi toimialaliikkuvuus on tärkeä osa työmarkkinoiden toimintaa, jota voidaan tukea muun muassa uudelleen- ja täydennyskoulutuksella, Mukkala toteaa.

Myös toimialojen välinen työntekijöiden liikkuvuus keskittyy pääkaupunkiseudulle ja muille yliopistoalueille, joissa monipuolinen toimialarakenne tarjoaa erilaisia mahdollisuuksia työuralla etenemiseen.

Osaamisintensivisen yritystoiminnan keskittyminen yliopistojen läheisyyteen kertoo siitä, että osaamisen lisäksi innovatiivisuus kumpuaa yhteistyöstä yritysten, oppilaitosten ja muun julkisen sektorin välillä.

Väitöksen mukaan osaamisintensivisessä ympäristössä myös alueellisilta kehittämistoimijoilta edellytetään kykyä ennakoida ja reagoida nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Ranskan kielestä alue- taloustieteeseen

Kirsi Mukkala aloitti yliopisto-opintonsa pääaineenaan ranskan kieli.

- Syynä oli lähinnä se, että olin viettänyt edeltävän vuoden Ranskassa enkä ehtinyt valmistautua taloustieteen pääsykokeisiin, Mukkala hymyilee.

Mukkala kuitenkin löysi itsensä varsin pian kansantaloustieteen peruskurssilta. Jyväskylän yliopiston taloustieteiden tiedekunnan tuolloinen vahva aluetaloustiedepainotus kiinnosti, ja parin vuoden jälkeen Mukkala hakeutui kansantaloustieteen opiskelijaksi.

Gradussaan Mukkala tarkasteli alueellisia asuntomarkkinoita. Käytännönläheinen ote ja asuntomarkkinakysymykset veivät hänet vuodeksi Pellervon taloudelliseen tutkimuslaitokseen, josta Jyväskylän yliopiston professori Hannu Tervo kuitenkin houkutteli hänet takaisin yliopistolle.

jatkuu >

jatkuvu >

- Tervo oli myös ensiarvoisen tärkeä kannustaja ja tuki väitöskirjatyösäni.

Väitöskirjaprosessi ei ollut suoraviivainen. Väitöskirjaan sisällytetyt artikkelit syntyivät usean vuoden aikana. Niiden välissä Mukkala teki erilaisia alueellisia ja kansainvälisiä hankkeita sekä tilaustutkimuksia ja -selvityksiä liittyen muun muassa lentoliikenneyhteyksien merkityksestä pienempien alueiden kehitykseen, korkeakoulujen alueellisesta vaikutavuudesta ja paikallisten polttoaineiden aluetaloudellisista vaikutuksista.

Ihan muuta ajateltavaa toivat välissä pidetyt kaksi äitiyslomaa.

Nykyisten työtehtäviensä näkökulmasta Mukkala pitää arvokkaana, että yliopistovuodet toivat myös laaja-alaisempaa kokemusta. Myös itse väitöskirja heijastaa Mukkalan tuon aikaisten tehtävien monipuolisuutta: sen neljä artikkelia ovat jossain määrin erilaisia keskenään.

- Kaikkia yhdistää kuitenkin tietoperustaisen talouden näkökulma, Mukkala pohtii.

Sote-valmistelu luonut uudenlaisia yhteistyösuhteita

Työt yliopistolla vaihtuivat käytännön aluekehittäjän työhön Keski-Suomen liitossa vuonna 2012.

Nykyisiin aluekehitysasiantuntijan työtehtäviin kuuluu maakunnan tilan seuranta ja tiedon kokoamista, analyysiä ja raportointia sekä alueellista ennakointia. Lisäksi tehtäviin kuuluu Keski-Suomen kansanedustajien ja kunnanjohtajien kuukausittaisten kokousten koordinointi.

- Tämä on erittäin kiinnostavaa työtä ja tiiviisti kiinni ajankohtaisessa aluekehityksessä. Meitä on täällä noin 30 taustoiltaan hyvin erilaista ihmistä, Kirsi Mukkala kertoo.

Akateemiset jatko-opinnot ovat

Keski-Suomen liiton työntekijöistä monille tuttu asia. Liitossa työskentelee Mukkalan lisäksi useita tohtoreita. Oman väitöskirjansa sisällön Mukkala pohtii reflektoiden meneillään olevia asioita erittäin hyvin.

- Väitöskirjani käsittelee alueellista keskittymiskehitystä, työvoiman liikkuvuutta ja osaamisintensiivistä taloutta. Kaikki se näkyy ja tuntuu tässä työssä.

Maakunta- ja sote-uudistukseen Mukkala suhtautuu myönteisin odotuksin. Tulevan maakunnan valmistelut ovat Keski-Suomessa jo pitkällä ja sitä on tehty yhdessä eri sektoreiden toimijoiden kanssa.

- Valmisteluvaihe on avannut uusia yhteistyösuhteita ja yhteisiä tekemisen ja uudistamisen paikkoja. Jos uudistus toteutuu, kuten toivon käyvän, alueellisen tiedon ja tutkimuksen tarve korostuu, Mukkala pohtii.

Väitös opetti kokonaisuuksien hallintaa

Väitöskirja sinänsä ei ollut pätevyysvaatimus Kirsi Mukkalan nykyisiin tehtäviin, mutta apua sen tekemisestä on ollut.

- Sen lisäksi, että väitöskirjani teemat liittyvät työtehtäviini, itse prosessi opetti kokonaisuuksien ja oman työn hallintaa. Lisäksi se vahvisti kykyä löytää ja omaksua kulloisenkin tarpeen kannalta olennaista tietoa sekä rohkeutta tarttua outoihin ja hankaliinkin asioi-

hin.

Väitöskirjapino löytyy vieläkin Mukkalan työhuoneesta, ja hän palaa siihen yhä ajoittain. Ja vaikka Mukkala ei itse tee akateemisia julkaisuja, hän seuraa tutkimusta mielellään.

- Teen paljon työtä muun muassa tilastotietojen kanssa. Yliopistotausta tuo ymmärrystä ja tarinoita niiden ympärille.

Entä miltä näyttää tulevaisuus asioita ammatikseen ennakoivan aluekehitysasiantuntijan näkökulmasta?

- Digitalisaatio ja teknologian kehitys pitää tietenkin huomioida kaikessa. Toinen suuri ja paljon keskusteluissa ollut trendi on kaupungistuminen; siihen suhtautuisin kuitenkin niin, ettei keskusaluiden ulkopuolellakaan tarvitse nostaa käsiä pystyyn vaan vahvuuksia löytyy sieltäkin. Houkuttelevasta asuin- ja toimintaympäristöstä tulee huolehtia.

- Myös hyvinvoinnin edistäminen nousee yhä vahvemmin keskiöön ja tähän keski-suomalaisella osaamisella on paljon annettavaa.

Eräs asia, joka Mukkala huolettaa, on syntyvyyden lasku samaan aikaan väestön voimakkaasti ikääntyessä.

- Mietimme täällä ilmiön perimmäisiä syitä ja sitä, voiko asialle tehdä jotakin esimerkiksi perhelähtöisin palveluin ja toimenpitein. •

➔ KAKS rahoitti väitöstyötä.

Laptin koulut ja päiväkodit **Rakennamme aina kuin omille lapsillemme**

Maailmassa on monta tapaa rakentaa kouluja ja päiväkoteja.
Meillä Laptilla on vain yksi: huolellinen.
Se on nimittäin mielestämme ainoa keino taata tilojen
toimivuus, turvallisuus ja terveellisyys.
Kun ne ovat kunnossa, arki sujuu ja kaikki voivat olla rauhallisin mielin.

Konseptimme mahdollistaa kustannustehokkaat,
joustavat ja aina asiakkaan tarpeen mukaan suunnitellut tilaratkaisut.
Ota yhteyttä niin mietitään yhdessä,
millainen koulu tai päiväkotito on juuri teille paras.
Sen jälkeen me kannamme kokonaisvastuun hankkeen toteutuksesta.

Koulurakentaminen

Päivä- ja hoivakotirakentaminen

Elina Aine-Simonen

040 508 1616

Vesa Linnanmäki

050 533 4830

Mikko Lohi

045 631 2946

Sami Selander

045 128 0399

Tavataan Kuntamarkkinoilla 12.-13.9.
Esittelemme koulu- ja päiväkotirakentamistamme osastolla 2.04 – tervetuloa!

Katso lisää lapti.fi/koulut ja lapti.fi/paivakodit

LAPTI
Rakennamme huolella.

MIKÄ TUO TURVALISUUTTA

Harrastukset
Läheiset
Yhteisöllisyys
isä
Sydän
Politiikka
Hullut
12cal
kaverit
Läheiset
Itsenäisyys
Varti
Syyt
Politiikka
Hullut
12cal
kaverit
Läheiset

teksti | Pirjo Silveri kuvat | Ari Andersin/Vastavalo ja iStockphoto

PAHAN PÄIVÄN VARALLE ON PALJON TEHTÄVISSÄ

KUNTA ON TURVALLISUUDEN KESKIÖSSÄ

Turun ammattikorkeakoulussa haarukoitiin kriittisiä menestystekijöitä, joilla kansalaisille taataan tasavarvoiset pelastuspalvelut.

Kunta on aivan keskeinen turvallisuustoimija, tutkija **Hannu Rantanen** puristaa tuoreen raportin ytimen.

Maalaisjärjellä ajatus kuulostaa kovin yksinkertaiselta.

- Toki näin on aina ollut. Ehkä ajat vain ovat olleet niin helpot, ettei valmistautumiseen ole tarvinnut erityisesti satsata.

Nyt Rantanen herättelee kuntaväkeä. Kokeneen asiantuntijan mielestä kriiseihin ja normaaliolojen häiriötilanteisiin täytyisi varautua nykyistä paremmin. Onnettomuuksien, tulipalojen ja vastaavien lisäksi ilmassa leijuu uudenlaisia uhkakuvia. Monia asioita on syytä suunnitella, toteuttaa ja harjoitella ennen kuin ikävä tilanne on oikeasti päällä.

- Ennakoivaa työtä pystytään tekemään valtavasti, jos niin halutaan.

Uhka ylittää rajat

Kun paikkakunnalla sattuu suuronnettomuus, vakava väkivaltatilanne tai muu yh-

teisökriisi, pelastusviranomaiset vastaavat akuuteimmasta. Paloautojen ja ambulanssien poistuttua paikalta jää kosolti tekemistä, ja se tekeminen kuuluu kunnalle. Joskus jälkihoito kestää vuosia.

KAKSin rahoittama, Turun AMKin turvallisuusjohtamisen tutkimusryhmän toteuttama KUPE-hanke selvitti pelastus- ja turvallisuuspalvelujen nykytilaa ja suuntasi katsetta tulevaan.

Päätäjien on tiedettävä, mitä kaikkea palvelujen saatavuudessa ja kohdistamisessa on otettava huomioon.

Osana sote- ja maakuntauudistusta valmistellaan parhaillaan pelastustoimen uudistamista. Maakuntahallinnon suunnitteluun on käytetty rutkasti paukkuja, ja Hannu Rantanen mielestä parhaita resursseja tarvittaisiin miettimään myös pelastustoimintaa.

Koko turvallisuusympäristö on murroksessa.

- Myrskyt puhaltavat rajan yli, mutta sieltä voi tulla muutakin. Vääjäämättä ulkopuoleltamme ilmaantuu ilmastomuutoksen kaltaisia haasteita. Maailmanpolitiikalla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia, ja Suomikin muuttuu. Siksi turvallisuuspuoli kannattaa pitää kunnossa.

Kouluumpuminen, juomaveden saastuminen, terroriteko – monenlaista yllätystä on jo koettu, ja jokainen ilmiö aikanaan ensim-

jatkuu >

jatkuu >

mäistä kertaa Suomessa.

Hannu Rantanen povaa, että erilaisia ensikertoja on vielä edessä.

Yhteiskunnan polarisoituminen ja turvallisuustoimijoiden epäyhtenäinen jakautuminen, lisääntyvät äärisäät ja globaalit ilmiöt, kuten terrorismi, ovat nousseet merkittäviksi uhkakuvaksi.

KUPE-hankkeen tutkijat kuulivat isoa asiantuntijajoukkoa, kuntatoimijoita eri puolilta maata, viranomaisia, edustajia pelastustoimesta, sisäministeriöstä, elinkeinoelämästä.

Haastatteluista nousee viisi teemaa: varautuminen, digitalisaatio, päätöksenteko ja johtamisprosessit, viestintä ja riskiprofiilin muutosten huomioon ottaminen.

Muutakin kuin mustaa valkoisella

Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaamisen strategiassa mainittiin jo vuonna 2003, että maahanmuuttoa varten tulee tehdä sopimukset ja suunnitelmat maahanmuuttokeskuksista.

- Valitettavasti se jäi hurskaaksi toiveeksi, jota ei koskaan pantu täytäntöön, ja vuoden 2015 maahanmuuttokriisi jouduttiin sitten vetämään adhocina. Turvallisuuskysymyksiin on hiljaksen alettu havahtua, mutta pelkkä kirjaaminen ei riitä. Asioita täytyy myös toteuttaa, ja se vaatii suunnittelua

ja resursseja, Hannu Rantanen sanoo.

Arki voi muuttua hyvin nopeasti, kuten turvapaikanhakijoiden virta osoitti.

Hybridiuhka saattaa iskeä milloin tahansa mistä tahansa minne tahansa. Moni kunnallinen vesilaitos on tiensä päässä, eikä enää mukaudu nykypäivän vaatimuksiin, joten sielläkin kyttee yhdenlainen aikapommi.

Jos sinisilmäisesti luottaa, ettei meille tai meillä tapahdu mitään, voi tulla yllätetyksi housut kintuissa.

- Ikävää jos näin käy sellaisissa paikoissa, joissa ei tarvitsisi. Jos juomavesi saastuu ja sairastuttaa suuren joukon ihmisiä tai jos maahanmuutto on hallitsematonta, vaikutusten ei tarvitse olla. Erityyppisiä kriisejä varten pitää olla selviytymismekanismit valmiina, sanoo Rantanen.

Hädän hetkellä peruskysymykset ovat yleensä samoja. Mitä tilanteessa vaaditaan, millaiset resurssit tarvitaan, missä järjestyksessä ruvetaan tekemään, mitä priorisoidaan?

Tämäntyyppisessä varautumisessa on paljon puutteita, ja Rantanen tietää kyllä syynkin.

- Perinteisesti meillä viranomaisrooli on korostunut. Suomessa viranomaiset toimivat upeasti, mutta siihen on tullut vähän sellainen lisä ”me hoidamme tämän” sen sijaan että asioita ajateltaisiin

yhteisöllisesti yhteisinä. Kunnissa taas on pyöritetty normaalia hallintoa, ja ajateltu että viranomaiset hoitavat.

Niin kunta kuin viranomaiset saivat päivittää ajattelutapansa. Molempien pitää tunnistaa sekä oma roolinsa että toisen rooli, ja tiedon on alusta asti kuljettava molempiin suuntiin.

Venyttelyä organisaatiolle

Hannu Rantanen myöntää, että KUPE-projektin myötä hänelle itselleenkin kirkastui, kuinka merkittävä toimija kunta on.

- Koska toimintamalli on rakentu-

nut hoitamaan jokapäiväisiä hallinnollisia rutineja, siksi täytyy miettiä, miten hallinto-organisaatio kääntyy kriisiä sujuvasti hoitavaksi organisaatioksi.

Jos keskeisillä toimijoilla on käytössä vain henkilökohtaiset sähköpostit ja puhelimet, ne tukkeutuvat nopeasti.

- Pitää olla jokin vaihtoehtoinen tapa, kaikki asiat eivät saa olla samassa tukossa. Etukäteen täytyy suunnitella, miten toimimme poikkeustilanteessa ja millaisia rakenteita silloin tarvitsemme.

Rantanen peräänkuuluttaa esimerkiksi Kuntaliitolta nykyistä näkyvämää roolia.

- Se voisi voimakkaammin ottaa turvallisuuden ja varautumisen agendalensa.

Suomen lainsäädäntö on varautumisen osalta erittäin niukka, eikä asioita koordinoita yhtenäisesti.

- Kansalaisten ei tarvitse varautua yhtään mihinkään. Kuntalaki sanoo, että kunta hoitaa kaikissa tilanteissa asian, mutta minusta säädökset saivat olla hiukan tarkemmat ja jäsennellymmät.

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö (SPEK) on lanseerannut kansalaisille 72 tunnin kotivarakonseptin.

- Malli on hyvä, mutta voi olla, että suositusta noudattavat vain aktiiviset ihmiset. Kenenkään ei tarvitse.

Muun muassa Punainen Risti ja Vapaaehtoinen pelastuspalvelu ovat usein tukijoukkoina kriiseissä. Viisas kun-

Täytyy miettiä, miten hallinto-organisaatio kääntyy kriisiä sujuvasti hoitavaksi organisaatioksi.

ta ymmärtää, miten tärkeitä ne ovat, ja mainitsee keskeiset järjestöt myös valmiussuunnitelmassa, mutta velvoitetta siihen ei ole.

Monenlaista varautumista

Varautumissuunnitelmissa on Hannu Rantasen mukaan isoja eroja, ja ne voivat pitää sisällään melkein mitä vaan. Jossain on tehty hyvää, pitkäjänteistä työtä, jossain ei juuri mitään.

- Yksittäinen valmiuskoulutukseen osallistuva kunnan työntekijä saa kyllä itselleen eväitä pohtia näitä kysymyksiä, mutta vielä on matkaa siihen, että koulutus olisi systemaattista ja organisatorista, ja että sen tiedon pohjalta kunnissa rakentuisi jotakin.

Kärjistäen voi siis sanoa, että jos kriisi on tullakseen, sen soisi osuvan sellaiselle seudulle, missä on valmistauduttu selviytymään.

Lakiehdotuksissa sote- ja maakuntauudistuksesta ei alun perin sanottu paljoakaan varautumisesta. Vasta lausuntokierroksen jälkeen tekstiin tuli korjauksia, muun muassa siitä, että maakunta voi asettaa palveluntuottajille ehtoja, jotka koskevat poikkeusoloja ja häiriötilanteita.

Rantanen on realisti, vaikka kuulos- taakin vähän pahanilmanlinnulta. Länsimainen yhteiskunta on riippuvainen tietotekniikasta ja sen toimivuudesta, sähköstä ja energiasta sekä viestintävälineistä – ja kaikki linkittyvät toisiinsa.

- Uskon, että niihin kohdistuvat erityyppiset, pitkäkestoiset häiriöt lisääntyvät, ja pelkään, ettei todella pahoja ongelmia ole vielä edes nähty. Kunnissa on syytä miettiä, mitä tarkoittaa, jos sähkö- ja digijärjestelmät ovat jostakin kohtaa poikki viikkotolkulla.

Vastuu karkaa ketjusta

Juuri pitkien häiriötilanteiden ennakoimisessa kaivataan nyt terästäytymistä.

- Harjoituksissa pitää käydä läpi tapauksen koko elinkaari, ei vain ensivaiheen toimenpiteitä. Kaikki se, mitä kriisi kunnallemme tarkoittaa ja millainen

meidän valmiutemme on. Suunnitelmia täytyy päivittää, ja kun väki vaihtuu, myös uusien työntekijöiden on pysyttävä ajan tasalla, Hannu Rantanen korostaa.

Kun palveluketjut pitenevät, saattaa jäädä epäselväksi, kuka vastaa mistäkin.

- Kun jotakin ulkoistetaan, varautuminen tipahtaa helposti sopimuksista pois. Asia pitäisi kuitenkin kirjata heti alussa eli että se, joka vastaa ulkoistetusta toiminnasta, vastaa myös häiriötilanteessa.

KUPE-hankkeen aikana ilmeni, että Suomessa on edelleen vanhaa talkoohenkeä.

- Ilmiö näkyy jopa maakuntauudistuksen valmistelussa. Luotetaan, että kyllähän meillä huolta pidetään, eikä ketään jätetä yksin. Mutta mitä enemmän on kaupallisia toimijoita, vaatimuksia ja systeemeitä, ei siellä enää talkoohenkeä ole. Silloin katsotaan, mitä sopimuksessa lukee, mitä maksaa ja kuka maksaa, Rantanen toteaa.

Käytännön kokemusta on Pohjanmaalta, kun jäätävät sateet kevättalvella tekivät tiet harvinaisen liukkaiksi. Syntynyttä kolarisumaa käytiin läpi, ja selvisi, että ELY-keskus oli kilpailuttanut urakat, mutta niin tiukalle, ettei missään ollut rahaa hommata lisää soraa. Minimi oli kuitenkin tehty, kuten oli sovittu.

jatkun >

Kunnissa on syytä miettiä, mitä tarkoittaa, jos sähkö- ja digijärjestelmät ovat jostakin kohtaa poikki viikkotolkulla.

Luonnon arvaamattomuus on yksi selkeä riskitekijä, ja ilmastomuutoksella on suoria sekä epäsuoria vaikutuksia turvallisuuteen.

jatkuu >

- Surkuhupaisaa, kun tosipaikan tul-
len ei ole varaa hoitaa ongelmaa.

Puuhastelua sektoreittain?

Kansalaisten tiedot, taidot ja turvalli-
suutta vahvistava asenne muodostavat
yhteiskunnan kriisinsietokyvyn kivija-
lan. Kolmas sektori eli esimerkiksi jär-
jestöt ovat perinteisesti olleet mones-
sa mukana, mutta rinnalle on noussut
spontaani yhteistoiminnan muoto. Siitä
käytetään nimitystä neljäs sektori.

Nykyihminen haluaa sitoutua lyhyt-
kestoisesti. Hän on valmis tehtäviin, joi-
ta leimaa vapaamuotoisuus ja projekti-
luontoisuus.

- Tämä on selvästi uusi asia, josta sekä
viranomaisten että kuntien kannattaisi
olla hereillä. Miettiä, miten näitä ryhmiä
voidaan tukea ja hyödyntää yhteiseksi
hyväksi, Hannu Rantanen sanoo.

KUPE-hankkeen tutkijat huomasi-
vat kuntien pitävän aika laiskasti yhteyt-
tä järjestöihin, ja niiden roolista on niu-
kasti mustaa valkoisella.

- Vuosittain voidaan antaa pieni ta-
loudellinen avustus, mutta yllättävän
harvoin nähdään, että tämä on sellaista
toimintaa, jota meidän täytyy erityisesti
tukea ja joka pitäisi jotenkin integroida
omiin systeemeihin.

Kyse on osittain asenteista. Viran-
omaispuolella vapaaehtoisten tekemi-

siä saatetaan pitää puuhasteluna, koska
näillä ei ole virkavastuuta.

Rantasen mielestä kannattaisi pa-
remmin tunnistaa ja tuntea, miten ja
millaisin edellytyksin erilaiset kansa-
laisryhmät toimivat, ja miten heitä pys-
tyy oikealla tavalla hyödyntämään yh-
teiseksi hyväksi. Vapaaehtoiset voivat
usein hoitaa lähiavun ja sen tyyppisen.

Luonnon arvaamattomuus on yk-
si selkeä riskitekijä, ja ilmastomuutok-
sella on suoria ja epäsuoria vaikutuksia
suomalaisten turvallisuuteen. Lämpö-
tilat nousevat, sademäärät kasvavat, lu-
mipeiteaika lyhenee ja routaa on aiem-
paa vähemmän. Itämeren pinta nousee
ja jääpeite kutistuu.

Ilmatieteen laitoksen mukaan tuu-
let kovenevat merialueilla ja rannikoil-
la, ehkä sisämaassakin. Vuoden 1990 jäl-
keen niin sanotut katastrofiset myrskyt
ovat jo voimistuneet tilastollisesti mer-
kittävästi.

Myrskyistä on aiheutunut pitkiä
sähkökatkoja muun muassa Kainuussa.

- Siksi keskeiset toimijat osaavat aika
hyvin varautua, ja ne ovat harjoitelleet-
kin yhdessä, Hannu Rantanen kiittelee.

Kaupungissa myrsky ei kaapeloinnin
ansioista katkaise sähköjä kuten haja-
asutusalueella. Kääntöpuolena on sitten
se, etteivät taajamien asukkaat välttä-
mättä ole mitenkään varautuneet mah-

dolliseen sähköttömyyteen.

- Kaupunki on erittäin haavoittuva,
jos tulee pitkä sähkökatko. Jos se sattuu
kylmänä vuodenaikana, ongelmia ilme-
nee nopeasti, kun kaukolämpö katkeaa.

Hannu Rantanen on pohtinut, aras-
tellaanko Suomessa liikaa hätätilan ju-
listamisen kaltaista toimenpidettä.

- Toivon, että olisi sellainen systee-
mi, jossa kaikki tietävät, kuka tilannet-
ta johtaa. Kun toimijoita keskellä kriisiä
on paljon, vastuut eivät ole yksiselittei-
siä. Luotetaan, että meillä on aina toi-
mivaltainen viranomainen, joka johtaa.
Pelastustoimi johtaa vain kiireellisissä
tilanteissa, mutta kun kyse on laajasta
häiriöstä, kuka silloin? Mikä on kunnan
rooli, missä kohtaa se ottaa vastuuta ja
mistä? Lisäksi mukana saattaa olla mon-
ta kuntaa.

Hannu Rantanen muistuttaa, että
jos valmius on kunnossa, yhteisö selviää
monenlaisista kriiseistä. •

ROOSA TALVITIE, HANNU RANTANEN, EEVA
HÄMÄLÄINEN: KUNTALAISEN TURVALLISUUS- JA
PELASTUSPALVELUJEN SAATAVUUS JA
KOHDISTAMINEN. TURUN AMK 2018.

➔ KAKS on rahoittanut hanketta.

Arto Wiikari

Anna Rimpelä
kirjailija

Minkä arvon alue?

Aika ajoin saa törmätä vastenmieliseen ilmiöön nimeltä nimby = not in my back yard, eli ei minun takapihalleni. Asukkaat milloin missäkin ovat vastustaneet vaikkapa kehitysvammaisten asumista samalla alueella. Kuulemma alueen arvo laskee ja asunnoista saa huonomman hinnan jos alueelta löytyy tällaisia asukkaita. Tämä on niin pöyristyttävä lausahdus, että ei pitäisi olla laillista päästää tuollaista suustaan. Ilmeisesti ihmisarvo on jo kovasti näillä alueilla laskenut. Mistä lähtien kenelläkään on ollut oikeus valita naapurinsa? Tarkoittaako arvo-alue aluetta, jossa on rahalla saatu siivottua erilaisuus silmistä pois? Tämä tuntuu erityisen törkeältä ja käsittämättömältä kun asuinaluesyrjinnän kohteena ovat ihmiset, jotka eivät pysty puolustamaan itseään, saati valitsemaan itse missä asuvat. Turvapaikanhakijat, kehitysvammaiset tai mielenterveyspotilaat. Ihmisarvo, joillakin sitä vain on vähemmän.

Pelostahan on tietysti kyse. Luultavasti Antti Arvoalueen-Asukki ei ole koskaan tavannut vaikkapa kehitysvammaista, mutta on nähnyt televisiosta sen verran että outoa sakkia ovat. Voivat puhjeta puhumaan ihan yhtäkkiä. Siinähän joutuu kohtaamaan erilaisuutta kun yhteisellä kadulla tallustaakin vastaan ihminen, jonka silmät ovat erilaiset tai jonka puheessa kuuluu erilainen ässä. Apua. Ehdottomasti uhka.

Eikös meidän kaikkien kuuluisi olla sitä mieltä, että kompensoidaanpa vähän? Annetaan parasta niille, jotka ovat vähiten saaneet, ollaan heikompien puolella! Silti Antti naapureineen potkii alaspäin. Adressi kädessä käy ovelta ovelle, ettei tällainen sopimattomuus vain toteutuisi.

Jos naapureitaan tosiaan saisi valita, minä en valitsisi ketään, jonka ihmisarvokäsitys tai kodin arvo on kiinni naapurin ulkonäöstä, terveydentilasta tai varallisuudesta. En ole muuten koskaan nähnyt asuntoilmoitusta, jossa lukisi ”Ei vähäosaisia alueella”.

En tiedä millä perusteella näille asuntoloille ja keskuksille valitaan sijoituspaikkoja, mutta ehdotan että perustetaan niitä juuri sinne missä niitä eniten vastustetaan. Uudet asukkaat saavat arvokkaan ja turvallisen asuinympäristön ja Antti vähän erilaisuuden sietohoitoa ja mahdollisuuden kohdata ihminen.

Yes in my back yard ihmisarvoalue.

MITEN TEHDÄÄN LIIKUNTAPOLITIikkaa?

Liikkumattomuus on suuri kansanterveysongelma, joka tulisi huomioida myös sote-uudistuksessa, tietää tutkija Anna Lee.

Aнна Lee selvittää väitöstudiumuksessaan sitä, millaisia käsityksiä kuntapäättäjillä on liikuntapolitiikasta ja millainen kannatus liikunnalla on.

Lasten ja nuorten liikkumattomuudesta on tehty lukuisia tutkimuksia ja selvityksiä toimenpide-
myriadeineen.

Tästä huolimatta vain kolmasosa suomalaislapsista ja -nuorista ylittää liikuntasuosituksiin. Kunnat ovat avainasemassa lasten kannustamisessa liikkumaan.

Liikuntatieteiden maisteri Anna Lee pureutuu ongelmaan tutkimalla päätöksentekijöiden käsityksiä aiheesta sekä päätöksentekovoimaa. Tavoitteena on myös tarkastella edunvalvonnan tulevaisuuden suuntia.

Valtarakenteiden sekä eliittien mielipiteiden ymmärryksen kautta tutkimus pyrkii vahvistamaan lasten ja nuorten liikunnan asemaa kuntapolitiisessa päätöksenteossa.

- Olen kiinnostunut siitä jo muissa tutkimuksissa esiin tulleesta asiasta, että päätöksentekoa ohjaavat joskus muut seikat, esimerkiksi henkilökohtaiset mielipiteet ja suhteet jopa enemmän kuin tieto. Liikuntaan liittyviä päätöksiä tehdään tietämättä sen merkityksestä

Tutkimuksesta tekee ajankohtaisen myös sote-uudistus. Maakunta tulee olemaan vastuussa terveyttä edistävästä liikunnasta, mutta kunnat vastaavat asukkaiden liikuntapalvelujen tarjonnasta.

- Terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta kunnissa ja maakunnissa on nyt ratkaistava haaste. Sote tuo kuntien toimintaan muutoksia, rakenteet ja yhdyspinnat muuttuvat.

Anna Leen mukaan jo nyt liikuntapalvelujen saatavuus vaihtelee suuresti kunnittain. Kuntien autonomia tuo mukanaan sen, että lasten ja nuorten liikuntapalvelujen saatavuus voi olla kiinni yksittäisten päättäjien mielipiteistä.

Lisäksi Leen mukaan kunnissa on valtakoulu ylimpien ja alempien päätöksentekielinten välillä, mitä tulee liikuntapolitiikkaan.

Leen tutkimusdata koostuu kyselytutkimuksista, joita hän on lähettänyt vuosina 2013 ja 2014 yli 280:n kunnan valtuustojen, hallituksien ja liikunnasta vastaavien lautakuntien puheenjohtajistolle sekä liikuntatoimien ylimmille virkamiehille. Tänä syksynä Lee tekee vielä uuden kyselyn saadakseen mukaan toisen valtuustokauden.

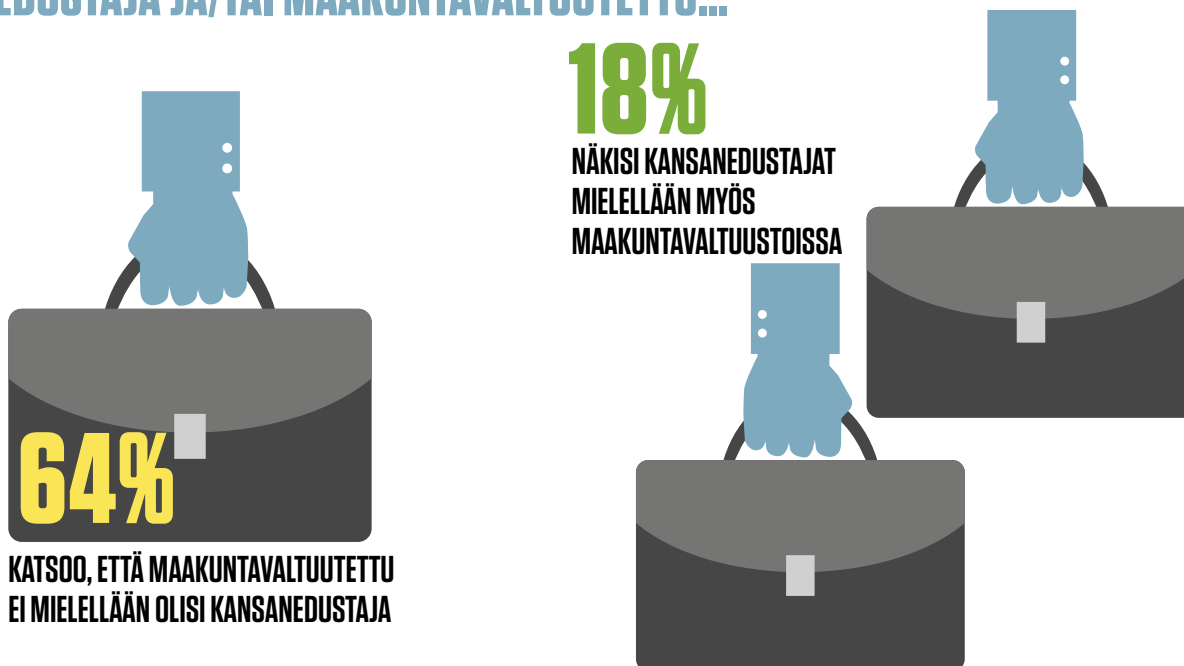
Kyselyissä Lee on selvittänyt muun muassa sitä, mitä lainsäädännön kohtia päätöksentekijät pitävät tärkeinä sekä heidän suhtautumistaan liikuntakulttuuriin sekä siihen, kuinka tärkeää eliittien mielestä liikunta on vaikkapa kuntatalouden näkökulmasta.

- Viime kädessä tutkimukseni voi antaa työkaluja rakenteiden ja päätöksentekoketjujen muuttamiseksi. Liikkumattomuuden terveyshaittoja ja niiden kustannuksia voidaan vähentää oikeilla päätöksillä, Lee summaa. •

➔ KAKS on tukenut väitöstyötä.

KANSANEDUSTAJA JA/TAI MAAKUNTAVALTUUTETTU...

TUTKIMUKSEN TOTEUTTI KANTAR TNS OY. TUTKIMUSAINEISTO ON KOOTTU GALLUP KANAVALLA 2.-7.6. 2018. HAASTATTELUJA TEHTIIN YHTEENSÄ 1 004. VASTAAJAT EDUSTAVAT MAAMME 18 - 79 VUOTTA TÄYTTÄNYTTÄ VÄESTÖÄ AHVENANMAATA LUKUUN OTTAMATTA. VIRHEMARGINAALI ON SUURIMMILLAAN VAJAAT KOLME PROSENTTIYKSIKKÖÄ SUUNTAANSA.

Kuntakoulutuksen uudistajat!

Kuntien hallintoehenkilöstön koulutuksessa puhaltavat uudet tuulet. Jos aiemmin kunta-alan lainsäädäntökysymyksiin perehdyttiin monipäiväisissä seminaareissa, on etäopiskelu nykyisin entistä suositumpaa. Myös asioihin perehtyminen on muuttunut. Aiemmin asiantuntijakoulutukset noudattivat jo yliopisto-opinnoista tuttua luentomenetelmää, on etäopiskeluunkin tullut vuorovaikutteisuus entistä voimakkaammin mukaan. Kommentointi ja keskustelunavaukset internet-pohjaisten webinaarien yhteydessä nostavat vuorovaikutuksen aivan uudelle tasolle etäopinnoissakin. Kumulan ja Hallintoakatemia kesällä 2018 teettämässä kuntatyöntekijöiden osaamiskyselyssä nousikin esiin tehokkaat täsmäkoulutukset ja ajankohtaisista uudistuksista sekä lakiuudistuksista tarvittava tieto. Tehokas ja tiivis koulutuspaketti onkin hyvä järjestää juuri webinaarimuodossa.

Hallintoakatemia **Tuuli Tarukannel** on tyytyväinen. Hallintoakatemia on suosittu kunta-alan kouluttaja, ja hän jos kuka tuntee kuntakoulutuksen trendit. Hallintoakatemiassa ymmärretään, että kuntien hallintoehenkilöstö on entistä enemmän kiinni omassa töissään, ja irrottautuminen koulutuspäiville voi olla vaikeaa. "Tämä on nykypäivän kuntahallinnon arkea. Koska käsipareja on aiempaa vähemmän, ei sieltä niin vain lähdetä kouluttautumaan. Silti verkostoituminen ja yhteyksien pitäminen kollegoihin on kullannarvoista. Siksi sisällyttämekin koulutuskalenteriimme myös lähipäiviä, jolloin pääsemme yhdessä keskustelemaan ja pureutumaan käsiteltävään asiaan".

Asiantuntijakoulutukset voivat tuntua kalliilta, vaikka ne järjestettäisiin webinaaripohjaisina. Kun akavalainen kunta-alan järjestö Kumula otti koulutuspalvelut jäsenpalveluvalikoimaansa, syntyi luonteva yhteistyö Hallintoakatemia kanssa. "Jäsentemme osaamisen ylläpitäminen on nykyisin myös työmarkkinajärjestön perustehtäviä. Näin ylläpidämme myös jäsentemme kilpailukykyä työmarkkinoilla, ja autamme heitä selviämään työelämän aallonpohjista. Siksi ammattijärjestön jäsenyys myös kunta-alalla on entistä tärkeämpää", muistuttaa Kumulan toiminnanjohtaja **Jussi Näri**.

Jussi Näri ja Tuuli Tarukannel pitävät positiivisena myös sitä, että koulutuskyselyssä 43 % vastaajista kertoi yhdeksi koulutukseen osallistumisen syyksi oman halun oppia koko ajan uutta. "Motivaatio oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen on nykyisessä hektisessä ja muuttuvassa työelämässä erittäin tärkeää", he kommentoivat. Jatkuva oppiminen ja itsensä kehittäminen nähtiin heti toiseksi tärkeimpänä tulevaisuuden työelämätaidona myös osaamiskyselyssä. Tärkeimmäksi tulevaisuuden taidoksi nousi kyky sopeutua muutokseen, jota kuntatyössä varmasti tarvitaan. Erityisesti osallistujat arvioivat, että tulevaisuudessa tarvitaan ajankohtaisten uudistusten oppimista, oman työn ja ammattialan kehittämistä sekä digiosaamista.

Hallintoakatemia

KUMULA

lopuksi
väitän

”Kaavoitan jo täälläkin.”

Liito-orava
Helsingin metropolialue

► Intä vastaan
TAI peesaa
www.kaks.fi